17 Novembre 1907. | 17a Novembro 1907. 72a NUMERO. | 17n November 1907

6a JARO, 5a numero

DUONMONATA GAZETO ESPERANTISTA.

JOURNAL ESPÉRANTISTE BELGE
Bi-Mensuel.

BELGISCH ESPERANTISCH BLAD
verschijnende twee maal per maand.

OFICIALA ORGANO DE LA « BELGA LIGO ESPERANTISTA » KAJ DE LA BELGAJ LIGAJ GRUPOJ.

Aliĝinta al la profesia Unuiĝo de la Perioda Belga Gazetaro

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges Affiliés.

Affilié à l'Union professionnelle de la Presse Périodique Belge.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten groepen.

Aangesloten bij het Beroepsverbond der periodische Belgische drukpers

DIREKCIO : Redakcio kaj Administracio,

53, rue de Ten Bosch, BRUXELLES.

ENHAVO.

Presisto-eldonisto A.-J. WITTERYCK, Nouvelle Promenade, 4, Bruges.

ABONNEMENTS

Au moins un an . . . . . fr. 6,00
Avec inscription à la Ligue *au moins* » 7,00
Membre protecteur de la Ligue avec abon.(Statuts p.II) *au moins* » 10,00
Un numéro . . . . » 0,25
1e et 2e année) en Belgique (. » 5,00
3e, 4e et 5e ») *chacune* (. » 6,00
Les collections pour l'étranger, par envoi *en plus* » 1,00

ABONOJ

Almenaŭ unu jaro ĉiulande . . Sm. 2,40
Kun enskribo en la Ligo *almenaŭ* » 2,80
Protektanta ligano, kun abono *almenaŭ* » 4,00
Unu numero en Belgujo . . . » 0,10
1^{a} kaj 2^{a} jaro) en Belgujo) . . « 2,00
3^{a}, 4^{a} kaj 5^{a} ») *ĉiu*) . . » 2,40
ĉiu sendo eksterlande pagas ĉiufoje . . . . » 0,40

INSCHRIJVINGEN

Ten minste 1 jaar . . . . . fr. 6,00
Met inschrijving in den Bond. *ten minste* » 7,00
Bond-Beschermer, inbegrepen maandschrift (Standr.. p. II) *ten minste* » 10,00
Een nummer . . . . » 0,25
1^{e} en 2^{e} jaar) in Belgie) . . » 5,00
3^{e}, 4^{e} en 5^{e} jaar) *ieder*). . . » 6,00
Buitenland . . . . . *meer* . » 1,00

Sin turni al la Direkcio, 53, rue de Ten Bosch,

BRUXELLES.

La abonoj komencas nepre la 1^{a} de Septembro. Se oni abonas poste, oni ricevas la jam aperintajn n^{ojn}. Ni akceptas poŝtmarkojn laŭvalore, sed ni pli ŝatas poŝtmandatojn.

L'abonnement commence le 1er Septembre. Si l'on s'abonne après cette date, on reçoit les N^{os} parus.

Het jaar begint den 1^{n} September.— Indien men inschrijft in den loop des jaars, ontvangt men de vorige nummers.

ESPERANTISTAJ GAZETOJ.

JOURNAUX ESPÉRANTISTES. ESPERANTISCHE BLADEN.

	Nacie		Internacie	
Amsterdama Pioniro, Holanda-esperanto, Admin. Singel 386, Amsterdam (Holland).	Fl.	1.50	Sm.	1.25
Antaŭen Esperantistoj !!! espagnol-esperanto Apartado 927, Lima, (Pérou) . .	S.	0.60	»	1.20
Brazila Revuo Esperantista. Redakcio, Rua de Assembléa, 46, Rio de Janeiro . .	Mr.	2.15	»	2.40
British Esperantist, anglais-esperanto, 13, Arundel street, London W. C. . .	Ŝ.	3.20	»	1.60
Bulgara Esperantisto, dumonata, Adm. de Bulgara Esperantisto en Sofio (Bulgarie)	L.	1.50	»	0.60
Ĉasopis Ĉeskych Esperantistŭ, Organo de Bohemaj Esp., Praha (Autriche) II. 313	Kr.	3.60	»	1.50
Esperanta Ligilo, esp., pour aveugles. M. Cart, 12, Rue Soufflot, Paris . . .	fr.	3.00	»	1.20
Esperantisten Sveda-esperanto. P. Ahlberg, Surbrunnsgatan 37, Stockholm . .	Kr.	2.50	»	1.40
Esperanto, duonmonata internacia, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève	fr.	3.00	»	1.20
Espero Katolika, Mr Em. Peltier, Ste Radegonde (Indre et Loire) France 4 fr., hors France	»	5.00	»	2.00
Espero Pacifista, Mr Gaston Moch, 26, rue de Chartres, Neuilly-sur-Seine (France) .	»	5.00	»	2.00
Filipina Esperantisto, Angla-hispana-esperanto P. O. Box 326, Manila (Philippines).	P.	2.00	»	. . .
Foto-Revuo Internacia, français-esperanto, 118bis, rue d'Assas, Paris, . . .	»	5.00	»	2.00
Germana Esperantisto, allemand-esp., MM. Möller & Borel, 95, Prinzenstrasse, Berlin	m^{k}	3.00	»	1.50
Helpa Lingvo, F^{ino} G. Monster, Osterbrogade 54 B, Kopenhago	kr.	1.20	»	0.66
Internacia Scienca Revuo, esperanto, 8, rue Bovy-Lysberg, Genève . .	fr.	7.00	»	2.75
Internacia Socia Revuo, esperanto, 45, rue de Saintonge, Paris III^{a} . . .	»	6.00	»	2.40
Japana Esperantisto, japonais et esperanto, 3ĉome, Jurakĉo, Kozimacik, Tokio .	y.	1.60	»	1.65
Juna Esperantisto, monata gazeto, Presa Esp. Societo, 33, rue Lacépède, Paris.	fr.	2.50	»	1.00
Laboro, S^{ro} Paul Blaise, 4, rue Bourg Tibourg, Paris IVe	»	3.00	»	1.20
La Revuo, esperanto, 79, B^{d} St Germain, Paris	»	7.00	»	2.80
L'Espérantiste, français-esp., Mr de Beaufront, 4, rue du Gril, Louviers, Eure, (France)	»	4.00	»	1.60
Lingvo Internacia, mensuel, esperanto, 33, rue Lacépède, Paris, V^{e}, . . .	»	7.50	»	3.00
Lumo, Bulgara, Ivan Nenkov, Str. Sv. Gorska n° 2299, Tirnova (Bulgario) . .	fr.	5.00	»	2.00
Ruslanda Esperantisto, russe-esperanto, Bolŝaja Podjaĉeskaja, 24, St Petersbourg.	r.	2.65	»	2.50
Pola Esperantisto, esperanto-polonais, 26, Akademicka, Leopolo, (Autriche) .	k.	2.40	»	1.00
Svisa Espero, esperanto, Mr Renard, 6, rue du Vieux Collège, Genève (Suisse) .	»	2.50	»	1.00
Suno Hispana, espagnol-esp., M. Jimenez Loira, Avellanas, 11, presejo, Valencia (Espagne)	p.	3.00	»	1.20
Tra la Mondo, illustré, esp., 15, Boulevard des Deux Gares, Meudon S. O. (France)	fr.	8.00	»	3.20
The American Esperanto Journal, Boulevard Station, Boston, Mass.	d.	1.00	»	2.00

Espérantistes !

Détachez cette feuille intérieure de la ouverture et utilisez-la pour la propagande !

Esperantisten !

Neemt dit binnenste blad van den omslag weg en benuttigt het voor de propaganda !

BELGA LIGO ESPERANTISTA

Ligue Espérantiste Belge. | Belgische Esperantische Bond.

COMITÉ D'HONNEUR. EEREKOMITEIT.

M. DUBOIS, Directeur de l'Institut Supérieur de Commerce d'Anvers.

le Dr GASTER, Directeur de l'Allgemeine Deutsche Schule, Anvers.

le Sénateur HOUZEAU DE LEHAIE, Mons.

le Frère ISIDORE, de l'Institut Royal des Aveugles, Bruxelles.

le Sénateur LAFONTAINE, Bruxelles.

MM. A. LECOINTE, Ingénieur en chef honoraire de la Marine Belge, Bruxelles.

J. MASSAU, Professeur à l'Université de Gand.

MOURLON, Directeur du Service Géologique de Belgique, Bruxelles.

O. ORBAN, Professeur à l'Université de Liége.

ERNEST SOLVAY, Bruxelles.

COMITÉ EXÉCUTIF. UITVOEREND KOMITEIT.

Siége : BRUXELLES, RUE DE TEN BOSCH, 53.

résident (Voorzitter) : M. le Commandant CH. LEMAIRE.

ice-présidents (Ondervoorzitters) : MM. VAN DER BIEST-ANDELHOF et LUC. BLANJEAN.

crétaire Général (Algemeene Schrijver) : M. JOS. JAMIN.

résorier (Schatbewaarder) : M. J. COOX, Bruxelles.

embres (Leden) Melles A. GUILLIAUME, E. LECOINTE, MM. H. CALAIS, O. CHALON, Ed. MATHIEU, H. PALMER, Dr M. SEYNAVE, H. THIRY, Dr R. VAN MELCKEBEKE, Lt. VAN WEYENBERGH, Lt. Cl. VERMEULEN, A.-J. WITTERYCK.

Pour tous renseignements, adhésions, envoi de pports, etc., s'adresser au Secrétaire Général :

Voor inlichtingen, inschrijvingen, opzending van verslagen, enz., wende men zich tot den Schrijver :

rue de Ten Bosch, 53, Bruxelles.

EXTRAIT DES STATUTS.

ART. 1. — Il est fondé sous le titre de **Ligue Espérantiste ge** (*Belga Ligo Esperantista*) une société des adeptes et des probateurs de l'Esperanto en Belgique.

ART. 2. — La Ligue Espérantiste Belge a pour but de propa- la langue auxiliaire internationale Esperanto, en dehors toute question politique ou religieuse, et d'étendre les relaus de la Belgique avec l'étranger.

ART. 3. — Pour atteindre ce but, la Ligue crée un fonds ial pour aider les groupes Espérantistes, assurer l'existce de l'organe officiel de la Ligue, éditer et répandre des rimés de propagande, organiser des conférences, des cours es expositions espérantistes, et réaliser ou aider à réaliser projet qui, après mûr examen de la part du comité, aura reconnu utile.

RT. 5. — Les cotisations des membres sont fixées comme :

Tous les membres de la Ligue paient une cotisation annuelle minima de 1 fr. ou versent une fois pour toutes une somme de 25 francs.

Les membres qui paient une cotisation annuelle d'au moins 10 francs, ou qui versent en une fois la somme de 200 francs, reçoivent le titre de *Membre Protecteur*.

Les membres, qui paient une cotisation annuelle d'au moins 25 francs ou qui versent en une fois la somme de 500 francs, sont nommés *Bienfaiteurs de la Ligue*.

ux Membres Protecteurs et Bienfaiteurs la Ligue sert de t l'organe officiel.

Uittreksel der Standregelen.

ART. 1. — Onder den titel « **Belgische Esperantische Bond** » (*Belga Ligo Esperantista*), is een Bond gesticht tusschen de personen welke in België het Esperanto beoefenen of goedkeuren.

ART. 2. — De Belgische Esperantische Bond heeft voor doel buiten alle politieke of godsdienstige strekking, de Hulpwereldtaal Esperanto te verspreiden en de betrekkingen van België met het buitenland te bevorderen.

ART. 3. — Om dit doel te bereiken sticht de Bond een geldfonds, ten einde de Esperantische groepen te helpen, het bestaan van het officieel blad van den Bond te verzekeren, allerhande propagandaschriften uit te geven en te verspreiden, Esperantoleergangen, voordrachten en tentoonstellingen in te richten, en alle ontwerpen welke na rijpe overweging van het Bondsbestuur voordeelig blijken, te verwezentlijken of aan de uitvoering ervan mede te werken.

ART. 5. — De bijdragen der leden zijn vastgesteld als volgt:

a) Alle leden betalen eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 1 fr. ofwel storten eens voor al de som van 25 fr.

b) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 10 fr. of wel de som van 200 fr. in eens storten, worden opgenomen als *Beschermleden*.

c) De leden welke eene jaarlijksche bijdrage van ten minste 25 fr. ofwel 500 fr. in eens geven, verkrijgen den titel van *Weldoeners van den Bond*.

De *Beschermleden* en de *Weldoeners* ontvangen kosteloos van wege den Bond het officieel blad.

La Belgique

artistique et littéraire,

Revue

NATIONALE DU MOUVEMENT INTELLECTUEL.

Paraissant en fascicules mensuels d'au moins 150 pages, LA BELGIQUE est la plus importante de nos publications périodiques. Elle publie des articles d'art, de littérature, de critique, d'érudition, etc., signés des noms les plus autorisés du monde intellectuel belge.

Tous les mois : **CHRONIQUE DES LIVRES** par Mme Blanche Rousseau, MM. Paul André, Arthur Daxhelet, Georges Dwelshauwers, Ernest Mahaim, Georges Marlow, Henri Maubel, Ed. Ned, Sander Pierron, Fernand Séverin, etc.

LES SALONS par Grégoire Le Roy.
LES THEATRES par Paul André.
LES CONCERTS par Eugène Georges.

ABONNEMENT :

BELGIQUE, 1 AN : 12 FR.	6 MOIS : 7 FR.	3 MOIS : 4 FR.
ÉTRANGER, » 15 FR.	» 9 FR.	» 5 FR.

LE NUMÉRO : 1 FR. 25 CHEZ TOUS LES LIBRAIRES.

BUREAUX :

26-28, Rue des Minimes, BRUXELLES.

LUEBLA.

Internacia Socia Revuo

MONATA ESPERANTA GAZETO

Internacie redaktata kaj ilustrata pri ĉio, kio interesas la homaran vivadon.

Redakcio kaj Administracio : 45, Rue de Saintonge, PARIS 3e
Jara abono : 6 frankoj (2,40 Sm.) (pageblaj laŭvole kvaronjare fr. 1,75 (70 Sd.)
Abonantoj-monoferantoj ; Jare *almenaŭ* 20 fr. (8 Sm.)
Por ricevi unu numeron, oni sendu 60 cent. (24 Sd.)

The British Esperantist

Oficiala monata organo de la Brita Esperantista Asocio ; 12 paĝoj da novaĵoj k. c. angle-esperante, kaj 8 paĝoj da Aldono. Jare 4 fr. (1,60 Sm.)
Oni abonas ĉe la Sekretario de la B. E. A., 13, Arundel Street, Strand, London.

Internacia Scienca Revuo

Oficiala Monata Organo de la
Internacia Scienca Oficejo Esperantista

JARA ABONO : 2,75 SPESMILOJ -- 7 FR.
UNU No : 25 SPESDEKOJ.

Ĉe la Administracio kaj Redakcio :
6, rue Bovy-Lysberg en Genevo (Suisse).

Laŭ bezone, ankaŭ ĉe Administranto de La Belga Sonorilo.

" TRA LA MONDO "

Tutmonda multilustrata revuo esperanta

Nuntempaĵoj ; arto, literaturo, sciencoj ; komerco, industrio militistaro, maristaro ; teatro ; sportoj ; virina kaj gejunula paĝo ; felietono ; ludoj, konkursoj kun valoraj monaj premioj.
Ĉiuj artikoloj estas verkitaj de anoj de l' landoj pritraktataj ; senpaga specimeno laŭ peto al Administranto de T. L. M., 15, Bd des 2 Gares, Meudon (S. O). France, kaj al Administranto de la Belga Sonorilo.
Oni abonas « Tra la Mondo » ĉe la belgaj, holandaj ka danaj poŝtoficejoj.
Postulu « Tra la Mondo » en ĉiuj francaj stacidomoj.

Praktika Revuo de Komercaj Sciencoj.

Redaktata en franca lingvo sub la direkcio de Sinjoro O. Orban, profesoro ĉe la Universitato de Lieĝo. — Eliras ĉiumonate dum naŭ monatoj, de la 15a de Oktobro ĝis la 1a de Aŭgusto.

Unu numero : 1.00 franko. (40 Sd.)
JARA ABONO : **Belgujo** : 5.00 frankoj. (2 Sm.)
Alilando : 7.50 frankoj. (3 Sm.)

Sin turni al la Direktoro, 26, rue Basse Wez, LIEGO (LIEGE).

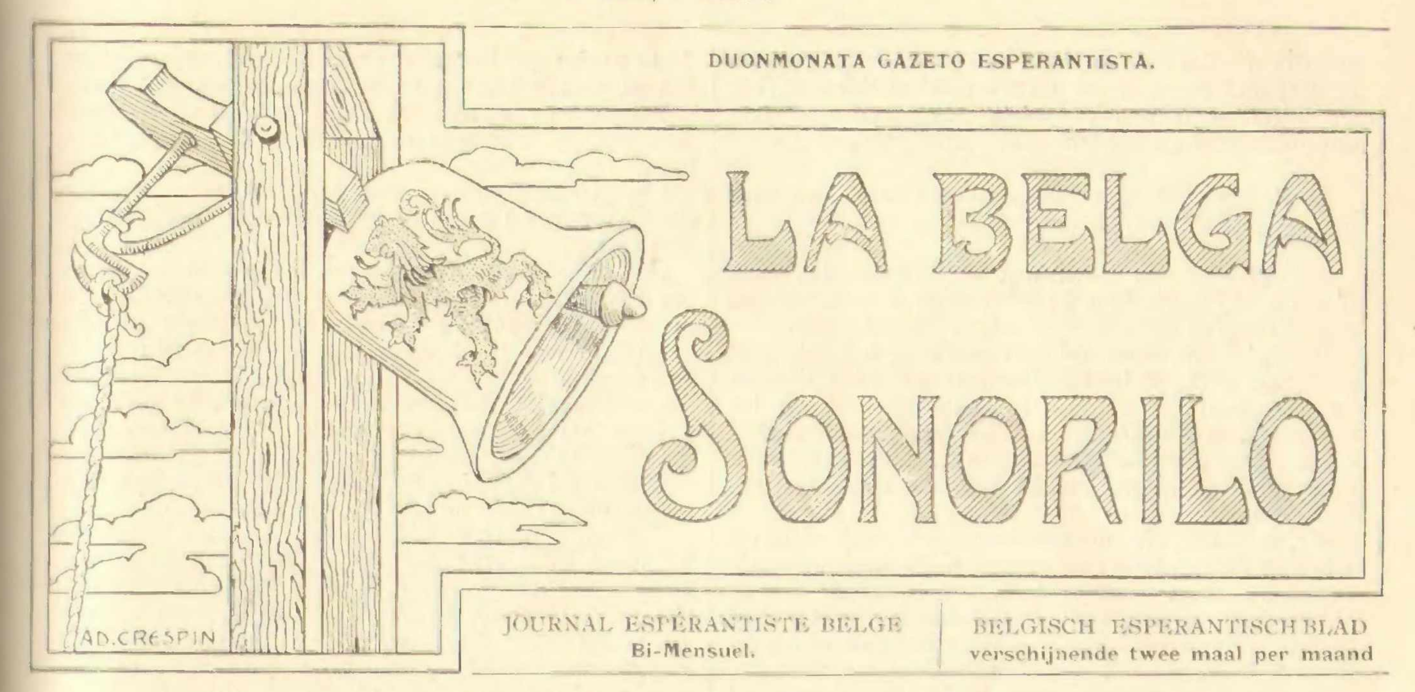
L'Espérantiste.

Organe de la Société Française pour la propagation de l'Esperanto ; rédigé en français et en Esperanto. Directeur : M. L. de Beaufront, *Louviers* (Eure, France)

Abonnement simple . . . fr. 3.50 (1.40 Sm.)
Avec inscription à la Société fr. 4.00 (1.60 Sm.)

17 Novembre 1907. 17ª Novembro 1907. 72ª NUMERO. 17ⁿ November 1907.

6ª JARO, 5ª numero.

Oficiala Organo de la « Belga Ligo Esperantista » kaj de la Belgaj Ligaj Grupoj.

Organe officiel de la « Ligue Espérantiste Belge » et des Groupes Belges affiliés.

Officieel orgaan van den « Belgischen Esperantischen Bond » en der Belgische aangesloten Groepen.

Unification des coordonnées géographiques.

On sait déjà combien l'emploi de la division décimale du quart de cercle a fait des progrès partout. Personne ne pouvant résister au progrès, on peut prévoir le moment où les nouvelles générations, habituées par l'enseignement universitaire à cette nouvelle unité angulaire décimale, ne voudront plus entendre parler du degré actuel.

Il est donc à souhaiter qu'on gradue les nouvelles cartes marines en grades, comme le sont déjà en Belgique les cartes récentes du service géographique.

Le centigrade remplacera alors la minute d'arc et le nœud ou mille marin disparaîtra pour faire place au kilomètre, qui est égal à un centigrade arc au niveau moyen des mers.

La décimalisation de l'angle est aussi liée très étroitement à l'unité de longueur tirée de la grandeur de la terre.

La valeur du mille marin de 1852 mètres n'est pas une relation simple, c'est la valeur en mètres d'une minute d'arc, c'est-à-dire de la 1/21600e partie du cercle entier.

Les services hydrographiques des diverses nations devront transformer successivement les cartes marines, comme le font actuellement les instituts géodésiques. On devra appliquer d'abord la décimalisation de l'angle d'une manière fixe, comme sur la carte d'Etat-major au 1/80000, on devra éditer

Unuigo de la geografiaj koordinatoj.

Oni jam scias kiom progresadis ĉie la uzado de la dekuma gradigo de la ortangulo. Ĉar neniu povas kontraŭstari la progresadon, oni povas antaŭvidi la epokon, kiam la novaj generacioj kutimigintaj de la universitata instruado al tiu-ĉi nova dekuma unuo, ne plu akceptos la nuuan unuon de sesuma gradigo.

Estas do dezirinda ke oni gradigu la novajn markartojn dekumagrade kiel, en Belglando, jam estas la tutnovaj kartoj de la geografia oficejo.

La gradocentono (centono de dekuma grado) anstataŭigos tiam la « arkminuton » (sesdekono de la malnova grado), kaj la knoto (1), tio estas unu mara mejlo horope (2), malaperos lasante ĝian lokon al la metromilo kiu egalas unu arkan gradocentonon je la meza altitudo de la maroj.

La dekumigo de la angulo estas ankaŭ intime kunligata kun la unuo de longeco, devenintа de la grandeco de la Terastro.

La valoro de la mara mejlo (1852 metroj) ne estas simpla rilato; ĝi egalvaloras unu arkminuton metre elmezuratan, tio estas la 21600ona parto de la tuta meridiancirklo.

La hidrografiaj oficejoj de la diversajnacioj, pro neceso, aliformigos la markartojn; tiele agas nune la geodesiaj institutoj. Oni devos almeti neŝanĝeble la angulan dekumigon kiel en la oficialaj kartoj

(1) *France: Nœud, Angle: Knot.*
(2) *La knoto estas la esprimo de rapido.*

ensuite des cartes routières entièrement décimales et la transformation se continuera par les cartes de détail pour lesquelles une graduation décimale supplémentaire sera suffisante pour commencer.

La graduation du méridien et des parallèles sera donc décimale sur les futures cartes marines.

Quand l'accord sera fait sur l'unité décimale d'angle, il y aura lieu d'examiner s'il ne convient pas d'adopter deux modifications importantes.

L'emploi du signe négatif pour la latitude sud présente certains inconvénients ; on peut l'éviter en mesurant les angles du pôle nord et en les comptant de 0 à 200 grades. Ce système est déjà usité dans plusieurs ouvrages d'astronomie pour indiquer la position des étoiles ; on l'appelle distance polaire.

Or, si cette méthode est bonne pour les étoiles, elle doit être aussi avantageuse pour la fixation de la position d'un point sur la terre. Cet angle est ce qu'on appelle souvent la co-latitude, c'est-à-dire l'angle complémentaire de la latitude. Il conviendrait de donner à cet angle un nom rappelant son origine polaire, comme politude. Quelques formules seront un peu modifiées, mais en revanche, on évitera le signe —, cause de nombreuses erreurs de calcul.

On prendrait vite l'habitude de connaître les positions géographiques, dans le système des politudes, si on l'adoptait d'une manière définitive.

Les futures cartes marines devront donc être divisées en méridiens et parallèles disposés de manière à représenter dans le sens des latitudes des longueurs exactes de kilomètres ou des multiples décimaux du kilomètre : 1 kilomètre, 10 kilomètres, 100 kilomètres, ou même 100 mètres pour les plans à grande échelle, correspondant exactement à des arcs de 1 centigrade, 10 centigrades, 1 grade ou 1 milligrade.

On voit donc les avantages immenses de la corrélation intime qui existera entre l'unité de longueur, le mètre, et l'unité angulaire, le grade.

L'unification des documents cartographiques augmentera ainsi chaque jour davantage, l'unité étant la même sur terre que sur mer.

(La Belgique Maritime et Coloniale).

de la Stabo je la 80000ona skalo, oni devos poste eldoni vojajn kartojn tute dekumigitajn kaj tiu-ĉi aliformigo fine atingos la detalajn kartojn kiuj nur bezonas, en la komenco, dekuman aldonotan gradigon.

La gradigo de meridiano kaj paralelcirkloj (latitudocirkloj) estos do dekuma en la estontaj markartoj.

De la momento kiam estos farita interkonsento pri dekuma unuo angula, estos necese pripensi ĉu du gravaj ŝanĝoj ne estos taŭge akcepteblaj.

La uzado de la negativa signo kiel esprimo de la suda latitudo prezentas iajn netaŭgaĵojn; oni povas ilin malaperigi mezurante la angulojn de la norda poluso kaj komputante ilin de 0 ĝis 200 gradoj. (dekumaj). Tiu-ĉi sistemo estas jam uzata en pluraj astronomiaj verkoj por difinigi la lokon de la steloj en la ĉielo ; oni nomas ĝin polusadistanco.

Ĉar tiu-ĉi metodo taŭgas por la steloj, kredeble ĝi ankaŭ estas profitplena por difinigi la lokon de punkto sur la Terastro. Tiun-ĉi angulon ofte oni nomas ko-latitudo, tio estas la komplementa angulo de la latitudo. Estus taŭga ke oni donu al tiu-ĉi angulo nomon kiu memorigos ĝian polusan devenon, ekzemple politudo. Kelke da formuloj iome sanĝiĝos, sed, aliparte, oni evitos la negativan signon, kaŭzon de multnombraj kalkulaj eraroj.

Oni kutimiĝus rapide ekkoni geografiajn lokojn per la polituda sistemo, se oni ĝin akceptus neŝanĝeble.

Do, la estontaj markartoj enhavos meridiancirklojn kaj paralelcirklojn aranĝitajn tiamaniere ke ili reprezentos, laŭ la latitudo, entjerajn nombrojn da metromiloj aŭ dekumajn entjeroblojn da metromilo : 1, 10, 100 metromiloj, aŭ eĉ 1 metrocento, por la kartoj je granda skalo, akurate rilatantaj al meridianarkoj de 1 gradocentono, 1 gradodekono 1 grado aŭ 1 gradomilono.

Oni vidas ja la gravajn profitojn de la intima interrilato kiu kunligos la unuon de longeco, kio estas la metro, kun la unuo de angulo, kio estos la dekuma grado.

La unuigo de la geografikartaj dokumentoj tiele pliiĝos ĉiutage, la unuo estonte sama sur tero kaj sur maro.

Tradukis Lt M. Cardinal.

Eltirita el « *La Belgique Maritime et Coloniale* ».

TRA LA MONDO ESPERANTISTA

KELKLINIAJ NOVAĴOJ.

En la grava ilustrita revuo franca « Je sais tout » ni vidis belan montron de Esperanto kun fotografaĵoj de la vortara libro, portreto de Dro Zamenhof kaj kelkaj aliaj bildoj. Inter ili ni surprize rimarkis portreton de nia bona amiko advokato Michaux admonante sian rusan klienton ; nia kuraĝa amiko ne plu havas barbon !

En Cambridge, fondiĝis internacia Societo Esperantista de liberpensuloj sub titolo « Libera Penso ».

La jara kotizaĵo kun abono de la monata Bulteno estas fr. 2.50 (unu spm.). Sin turni al la provizora sekretario, Sro R. Deshays, en Sens, Franclando.

Niaj holandaj amikoj, de kiuj la agado estas senlaca kvankam nesufiĉe konita de ĉiuj, havas nun oficialan organon titolitan « Amsterdama Pioniro ». La abonprezo estas jare fl. 1.50 (1.25 spm.) kaj la adreso de la administracio : Singel 386, Amsterdam.

Ni ankaŭ ricevis novan revuon el Manila, titolitan « Filipina Esperantisto » kiu estas la organo de la Esperanta Asocio de la Insuloj Filipinaj. Tiu revuo pligrandigas la nombron de la ĵurnaloj kiuj disvastigas la lingvon en la malproksimaj landoj ; al ĝi ni

deziras bonvenon kaj efikan prosperon. La kosto de la abono estas montrita sur la ĵurnalo per granda litero P strekita; malgraŭ niaj klopodoj, ni povis traduki la prezon nek per franko nek per spesmilo. Kiu helpos nin?

Grava gazeto pola «*Glos lekarzy*» (Voĉo de kuracistoj) enhavas artikolon Esperantan pri fondo de Internacia korespondado de Kuracistoj. De nun la iniciatoroj malfermas enketon pri profesia sekreto de kuracistoj. La kuracistoj povas mendi la unuan kajeron de la « Internacia Korespondado de Kuracistoj » sin turnante al la redaktoro de la supredirita ĵurnalo: D^ro^ Stefan Mikolajski. strato Sniadeckich, 6, en urbo Lwow, Aŭstrio-Galicio.

La Revuo organizas serion de konkursoj al kiu ni altiras atenton de niaj gelegantoj, kiujn tiklas la literatura muzo (kompostistoj ne kompostu «muso» aŭ «muŝo»!). Al ĉiuj konkursoj la Revuo difinos gravajn premiojn. De nun, la unua konkurso celas finon al la rakonto de Stockton: « Ĉu la virgulino aŭ la tigro », kiu aperis en la 14^a^ numero de la Revuo.

Kiel ni jam anoncis, la proksima kongreso okazos en urbo Dresden. La elekto estas oficiala, tion decidis la Germana Esperantista Societo. La «Kvara por la Kvara», tiel estas la organizanta komitato, de nun laboras por la sukceso de la afero. La kvar membroj estas jenaj: Prezidanto: D^ro^ Mybs, Altona, Markstr. 68, al kiu oni devas adresi ĉiujn demandojn ĝis la definitiva translokiĝo al Dresden (en komenco de somero 1908); vicprezidanto: asesoro D^ro^ A. Schramm, Dresden, Neues Ständehaus; sekretariino: Sinjorino Prof. Hankel kaj kasisto: Referendaro Arnhold.
Kaj de nun « Ĉiujn antaŭen por la Kvara! ».

En «La Revuo» ni ĉerpas la sciigon pri starigo de la estraro de l' komitato elektita de la « Delegacio » de kiu la decidoj estos tiel gravaj por la estonteco de nia kaŭzo. Honora prezidanto estas: Prof. Förster; prezidanto: Prof. Oswald; vicprezidantoj: Prof. Baudouin de Courtenay kaj Jespersen.

Multaj partoprenantoj de la Tria Kongreso decidis elekton de «Esperantista Vilaĝo» en la proksimeco de la venonta kongresurbo, kie Esperantistoj el ĉiuj landoj povos pasigi siajn libertempajn monatojn. Eble ne multo havos «libertempajn monatojn» sed «libertempajn tagojn aŭ eĉ nur horojn». Tamen la projekto estas alloganta kaj meritas apogon de ĉiuj. Kiu sin interesos al la afero bonvolu sinturni al S^ro^ Sidney Whitaker, M. D. Waterloo, Liverpool, kiu ankaŭ dankeme ricevos helpajn donacojn aŭ kotizaĵojn eĉ malgrandajn, ekz. 0.50 spm. por la elspezoj de tiu afero.

MOZANO.

Unu el la plej bonaj verkistoj, kiu bedaŭrinde skribas malofte, A. Kofman el Odessa, verkis jam de kelkaj monatoj la rakonton, kiun ni prezentas hodiaŭ al niaj gelegantoj; ĝi estas plenhumora kaj plie tre originala.
Tiun rakonton ni ĉerpis el la literatura aldono de la revuo « Lingvo Internacia ».

KRISTINO, PRETIGU LA LITON!

(Terura rakonto).

La temo: « ... revuo, tute redaktata en Esperanto... Ĝi enhavos: novelojn, romanojn... seriozajn studojn pri historio, geografio, statistiko... »
« Ĉio politika, religia, aŭ kio povus naski disputojn, estas malakceptata de la Redakcio. »

La leganto sendube scias kial oni eldonas gazeton. Sed eble li volas scii kial oni *ne* eldonas ĝin? Mi estas feliĉa povi kontentigi lian scivolon.
La 1^an^ decembron mi estis fine preta. Mi rigardis karesokule la ricevitajn artikolojn, foliumis ilin, palpis ilin, turnis ilin kaj senĉese ripetis: « la unua numero baldaŭ eliros, baldaŭ eliros! » Kiom da penoj, da ŝvitlaborego kostis al mi la kolekto de tiuj manuskriptoj! En la kvalito de komencanta eldonisto de nova esperantista gazeto mi atakis miajn samideanojn per petegoj de senpagaj verketoj, mi priĵuris ilin « en la nomo de nia sankta afero » sendi al mi artikolojn, versaĵojn, kronikojn, sciigojn kaj pruvis al ili la neceson krei novan gazeton en mia patrujo, se ili ne volas, ke Esperanto pereu. Multaj samideanoj sin pardonigis pro manko de tempo, multaj detenis min de l' entrepreno aliaj promesis sendi, sed nenion sendis, aliaj nenion promesis kaj nenion sendis, sed kelkaj sendis. Fine mia kolekto estis preta, la unua numero povis presiĝi.
Tamen, sciante, ke oni devas esti ĉirkaŭrigardema kaj senpartia en la elekto de la materialo kaj eviti tiklajn temojn, mi timis preni sur min la respondecon kaj trovis saĝa peti konsilon. Mi havis bonan amikon, sinjoron Tri-Steloj, kiu, estante homo trankvila, pacama kaj malpartiema, bonege povus servi min. Lia dolĉa karaktero, fremda al konfliktoj, al kapricoj, al maltoleremo kvazaŭ estis intence farita por helpi esperantistan eldoniston. Tial, preninte mian paperujon, en kiun mi metis la karan materialon, mi eliris el la domo kaj direktiĝis rekte ĉe lin.
Li loĝis iom malproksime, ekster la urbo, apud la malnova tombejo. Li ofte diris, ke li intence elektis tiun lokon trankvilan, malbrueman, silentan, ĉar ĝi bonege harmonias kun lia karaktero. Mi volonte kredas tion.
Mi iris.
Por mallongigi la vojon, mi trairis la tombejon

kaj silente rigardis la mutajn monumentojn. Ĉu vi iam promenis sur tombejo?

La vojo inspiras profundajn pensojn. Ne vidante la enterigiton, vi malgraŭ tio povas fari al vi precizan ideon pri la grado de l' avideco de la mortinto. Jen, tiu monumento en la formo de dehakita trunko kostas ĉirkaŭ 300 rubloj; kalkulante 50 kopekojn por unu tago de manĝo, de loĝo k. c., oni facile venas al la konkludo, ke tiu mortinto forprenis kun si en la ĉerkon unu satan tagon kaj unu noktrifuĝon de 600 vivantaj homoj. Pli malproksime leviĝas potenca obelisko sur belega marmora bazo: ĝi kostis ne malpli ol 10.000 rublojn, sekve la kadavro devigis unn familion de 5 personoj fasti 4.000 tagojn kaj pasigi 4.000 vintrajn noktojn en la strata frosto, aŭ 4.000 aŭtunajn noktojn sur kota tero, ne parolante pri la enteriga procesio, kiu kostis kelkajn centojn da rubloj kaj sekve denove fastigis kaj surpavimigis virinojn kaj infanojn, aŭ pri la rekompenco de la mesdirintaj pastroj, kiuj siavice fastigis, surpavimigis k. c. Sed kial mi parolas pri la tombejo, intencinte rakonti pri esperantista gazeto? Mi petas pardonon. En la lasta tempo oni tiom multe okupiĝas pri ĉerkoj kaj tomboj, precipe en Rusujo, ke ili ne volas foriĝi de miaj okuloj, ili ĉirkaŭas min, ili minacas min sufoki, kaj vi scias — kion oni vidas, tion oni sonĝas.

Nu, mi trairis la tombejon kaj min direktis al mia amiko. Enirinte lian ĉambron, mi premis al li la manon, kaj feliĉe ridetante metis la paperujon sur la tablon.

— La manuskriptoj? — li demandis.

— Jes, mia kara. Mi petas vian juĝon. Timante fari maljustan elekton, ĉar la esperantistoj estas tre tiklemaj kaj tre delikataj koncerne religiaj, politikaj, socialaj kaj ceteraj temoj kaj sciante, ke vi estas homo.....

— Jes, jes, mi aŭdis tion ĉi antaŭ kelkaj tagoj, — diris li kun sia ĉarma modesteco. — Nu, montru la artikolojn!

Mi malligis la paperujon kaj ameme prenis la unuan kajeron, kiu estiĝis ĉe la mano.

— Hm... « *Pri la ĉeso de la kristaneco en la kvara jarcento post Jezo Kristo.* » Kiom volas diri la artikolo?

— La aŭtoro pruvas, ke la kristanoj, venkinte la idolanojn en la epoko de Konstanteno la Granda, komencis siavice persekuti la idolanojn; poste ili dividiĝis je sektoj, kiuj atakis unu la alian, kreis religiajn militojn, instituciis inkvizicion, forgesis la ordonojn de la evangelioj k. c. Plue la aŭtoro konstatas, ke neniu volas ami sian malamikon, neniu prezentas sian vizaĝon por ricevi vangofrapojn, neniu volas vivi kiel birdo sen semi aŭ kiel kampa floro, neniu volas rifuzi rigardi fremdajn edzinojn, neniu volas pardoni la ŝuldojn, krom siaj propraj, kaj ĉiu forgesas pri la kamelo, kiu penis transiri la truon de kudrilo.

— Hm... danĝera artikolo, kiu decide malplaĉos al multaj religiemaj esperantistoj. Kia absurdo! La aŭtoro volas pruvi al la kristanoj, ke ili ne estas kristanoj! Se vi prenos la artikolon, via gazeto krevos post la unua numero.

— Kion vi diras? Ĉu eble?

— Nepre kaj absolute! En la nomo de Dio, mi petegas vin! Se vi volas vivi pace kun la esperantistoj, ne presu ĝin! Se vi ne volas surtiri sur vian kapon malbenojn, ne presu ĝin! Se vi volas esti malpartiema, tolerema, neofendema, neinsultema, plaĉema, prosperema, aplaŭdema, ne presu ĝin!

— Sufiĉe, sufiĉe, mia kara, mi ne presos ĝin! Mi ne povas presi ĝin. Estas neeble, ke mi presu ĝin. Mi tuj, tuj skribos al ĝia aŭtoro, ke lia artikolo estas perfekta, perfektega, perfektegega, sed... sed, ke mi ĝin perdis... aŭ pli bone... ĉar li povas sendi kopion... jes, ke la cenzuro ne permesis presi ĝin. Estas feliĉe, ke ni ankoraŭ havas cenzuron en Rusujo. Kaj mi, malsaĝulo, mi ĉiam malbenis ĝin!... Certege, mi tuj skribos al la aŭtoro, ke li sendu al mi poŝtmarkojn por la resendo de lia artikolo.

— Bone, nun kion vi ankoraŭ havas?

Mi eltiris alian artikolon.

— Ni vidu... « *La venko de la proletariaro* ». Kio ĉi estas?

— La aŭtoro volas pruvi, ke ĉar la proletarioj estas la plejmulto de la homaro, estus juste, ke ili donu la tonon kaj la direkton en la leĝoj, en la institucioj, en la vivo; ke ĉar la proletarioj estas la plejmulto de la homaro, estas fatala kaj neevitebla neceso, ke ili nepre venkos la nobelaron kaj burĝaron en la momento, kiam ili komprenos, ke ili estas pli fortaj ol tiuj.

— Ne, ne! ekkrias mia amiko. En la korbon! Multaj esperantistoj tute ne estas proletarioj. La artikolo ofendos la plej delikatajn kaj sanktajn sentojn. Ĉu vi volas levi kontraŭ vi ĉiujn plej fidelajn anojn de la Esperantistujo? Meti malagordon en nian sanktan aferon? Ĉu vi volas atenci la ekzistantan ordon? Propagandi socialismon? Ĉu vi estas socialisto, komunisto, bombisto?

— En ia nomo de ĉiuj sanktuloj, kion vi diras? Mi tute ne volas...

— Tiam en la korbon! En la sterkejon! Skribu pri la sendo de poŝtmarkoj! Aŭ vi pereigos nian sanktan aferon.

— Bone, bone, mi forĵetos ĝin. Mi ekspedos ĝin al la diablo, al la satano, al ĉiuj inferidoj! Pereigi nian sanktan aferon? Kiel terure vi parolas!

— Kion vi havas plie?

— « *La satirusoj de la rusa kontraŭ-revolucio: Maria Spiridonova, fraŭlino Gordon kaj la telegrafistino de Konotop.* »

— Malbone, tre malbone... Se mi ne eraras, oni rakontas tie abomenajn historiojn pri seksa perforto?

— Je...es...

— Kaj vi volas doni legi tiun ĉi malmoralaĵon al la ĉasta mondo de la Esperantistoj? Veneni la senkulpan dormon de niaj delikataj geamikoj, kiuj oferas siajn tagojn por nia sankta afero kaj havas nur la nokton por ripozi? Kie estas via honto?

— Sed... sed la faktoj estas tie tre fidele ekspoziciitaj...

—La faktoj? Ekspoziciitaj? Ĉu oni arogas rakonti ĉiujn faktojn? Ĉu vi rakontas al ia homo, ke lia edzino lin trompas, se tio estus pli ol fakto? Ĉu vi klarigas al via filo, kiel oni konsistigas venenon por mortigi la proksimulojn, aŭ kiel estas la plej facile por fari falsajn subskribojn, aŭ kia estas la plej bona rimedo por trompi en kartludo? Ĉu vi informas vian filinon, kiel rusaj kozakoj perfortas knabinojn? Tio ĉi ankaŭ estas faktoj...

— Fi! Kion vi diras, mia amiko? Mi...

— En la korbon, kara samideano, en la sterkejon!

La lingvo Esperanto estas lingvo, ne malpli, sed ankaŭ ne pli! Nur lingvo! Vi komprenas? Lingvo! Mi tremetis. Maldecidemo kaj timo jen ruĝig s jen paligis al mi la vangojn. Ha miaj artikoloj, miaj karaj manuskriptoj, akiritaj per tiom da tempoperdo... Se la pluaj manuskriptoj havos la saman sorton...

— Kuraĝon, mia amiko, kuraĝon! Se ni demetos la netaŭgaĵon, des pli bona estos la resto. Ni montros al niaj amikoj, kiel ni ŝatas la religiemon, la ekonomian ordon kaj la moralecon, kiel ni estimas la honoron de esperantista gazeto, kiel ni alte tenas la standardon de Esperanto... Nu, kio ĝi estas?... « *La antaŭjuĝoj koncerne la sakarino* »...

— Jes, la temo estas pri la sakarino. La aŭtoro specialisto de tiu ĉi demando, fama kemiisto, pruvas, ke la opinio pri la malutileco de tiu ĉi substanco estas pura antaŭjuĝo aŭ friponeco, utila al sukerfabrikistoj, kiuj timas la sakarinon kiel konkuranton...

— Malbona objekto... danĝera objekto... Prezentu al vi, en Rusujo oni fabrikas ĉiujare 50 milionojn da pudoj, kiuj valoras almenaŭ 300 milionojn da rubloj. Oni ricevas 60 milionojn da rubloj da pura profito, krom 70 milionoj da akcizo, ricevata de la regna kaso. Kion vi volas? La sakarino estas malkara, kaj se ĝi pruviĝos, ke ĝi ne estas malutila, tiam centoj da sukerfabrikistoj de Rusujo ruiniĝos, milcentoj da laboristoj mortos de la malsato, la regna kaso perdos 70 milionojn Mil tondroj! Tio ĉi estas kontraŭregna krimo!... La patrujo estos en danĝero... Kion mi diras? En danĝero estas ĉiuj regnoj de la tuta Eŭropo, de Azio, de Afriko, de Ameriko, de Aŭstralio, de... jes! Via aŭtoro pruvas, ke la sakarino ne estas malutila? Sed tio ĉi estas malutila al Esperanto. Al la diablo! Germanujo malpermesas la uzadon de la sakarino. Belgujo ankaŭ. Rusujo, kiu estas pli liberala, precipe sub la eks-ministraro de Goremikin, permesas uzi ĝin al malsanuloj laŭ la ordono de medicinistoj... Se via aŭtoro stariĝas kontraŭ Germanujo, Belgujo kaj la liberala Rusujo, mi tre bedaŭras la situacion de Esperanto en tiuj ĉi landoj. Same mi tre bedaŭras, ke via aŭtoro ne estas knabino, kiu loĝus en Rusujo: la kozakoj tuj pruvus al ŝi... Postulu poŝtmarkojn! Kion vi ankoraŭ havas?

Mi ne sciis kion diri. Mi premis la reston de la artikoloj al mia br sto kaj rigardis mian amikon kun teruro, kun malespero. Liaj vortoj tranĉis al mi la koron, terure sonis al miaj oreloj kaj tute frakasis min.

Sed li staris malvarma, serioza, severa.

— Kara amiko, se vi volas havi bonan gazeton, multe da abonantoj kaj nemakulitan famon, vi devas havi guston malpartieman, delikatan kaj pacaman. Ĉio politika, aŭ kio povas naski disputojn devas esti malakceptata de la redakcio. Nu, montru al mi la ceteron.

Mi volis ĵetiĝi al la sojlo kaj kuri, kuri, kuri.... Tamen mia amiko dolĉe, sed decideme prenis de miaj manoj la paperujon kaj eltiris la sekvintan manuskripton.

— Ha, versaĵo?

— Jes, mi balbutis, — versaĵo... Sed ne legu ĝin. Al ĝi mankas senco kaj enhavo. Ĉiuj rimoj estas je *ad* kaj...

— Ne, ne! Ni devas esti justaj! — Kaj li legis:

Mia koro kantadas, kantadas, kantadas,
Ĝi kantas laŭte ĉion, kion ĝi sentadas.
Kiam la vento de l' stepo furie bruadas,
Mi amegas la stepon, kaj mi ĝin kantadas.
Kiam la limako sur la herbo rampadas,
Mi amas la limakon, kaj mi ĝin kantadas.
Kiam la kato sur tegmento miaŭdas,
Mi amas la katon, mi la katon kantadas.
Mia koro kantadas, kantadas, kantadas,
Ĝi kantas laŭte ĉion, kion ĝi sentadas.
Aŭdante kiel mi ĉion tion kantadas,
Mi mem ĝojas je ĉi tio, mi mem min kantadas.

— Hm..., — diris mia amiko, — propradire mi nenion havas kontraŭ tiu ĉi versaĵo... Nenia esperantisto sin sentos ofendata... nek religiulo, nek ĉastulo, nek fabrikisto... Kio koncernas la « adojn », oni devas esti tolerema...

Mi rigardis lin furioze En mia varmiĝinta cerbo leviĝis demando, kio estas preferinda: ĵeti al lia kapo la pezan lampon de la skribtablo aŭ ekfrapi lin per la piedo en la ventron?.. Kio estis pli oportuna por meti lin senmova sur la planko? Mi decidis por la piedo.

En tiu momento aŭdiĝis la porda sonorileto. Sur la sojlo aperis la leterportisto Mia amiko malfermis la leteron, promenigis sur ĝi la okulojn kaj donis ĝin al mi.

Mi legis:

Kara frato en Kristo!

Mi bone ricevis vian leteron kun la peto beni Esperanton. Mi tre laŭdas vian pian kaj sagan kutimon direktigi en malfacilaj momentoj — ne al mi, al peka kaj malinda servisto de Dio — sed al humilega riprezentanto de nia plej sankta kaj plej dolĉa greka-ortodoksia eklezio, de kies lumego malhonore kaj mizere blekante forkuras la malbenita judaismo, la porkeca islamo, la malĉasta katolikismo kaj ĉiuj aliaj anatemindaj viperoj de la infero. Kio rilatas Esperanton, ĝi estas efektive bonsona, harmonia, facila lingvo. Sed, ho mia frato en Kristo, ĉu vi ne komprenas kion ĝi celas? Ĝi volas unuigi ĉiujn naciojn per unu parolilo, malfari la barilojn, kiuj estas inter la popoloj, interproksimigi ilin per komuna paca laboro, kunigi la fortojn de la tuta homaro kaj movi antaŭen la progreson, la civilizacion, detruante ĉion malbonan, ĉion malutilan... Ho, pekuloj, pekuloj! Ĉu vi ne scias, ke komuna lingvo jam ekzistis *(Gen. II, 1)*, kaj ke la Eternulo estis kontraŭ tio ĉi? Ĉu vi forgesis, ke Dio diris: « Jen, ili estas unu popolo, kaj ili havas saman lingvon, kaj nenio malhelpas al ili fari ĉion, kion ili projektas. Ni iru suben kaj ni miksu ilian lingvon tiel, ke ili ne komprenu unu la alian ». *(Gen. II, 6-7)*. Sekve Esperanto volas nun fari tion, kion Dio en sia nesuperebla boneco severe malpermesis? Vi volas farigi kontraŭuloj de Dio? Malobei lin kiel Adam kaj Evo antaŭ 7414 jaroj malobeis la ordonon pri la arbo? Ne, mi ne povas lerni Esperanton, mi malbenas ĝin kiel malpiaĵon, kiel tiun serpenton, kiu igis nian avinon Evon akuŝi en suferoj.

Via humilega frato en Kristo
multpeka JOHANO DE KRONSTADT

Apenaŭ mi estis leginta la leteron, mi sentis ke mi freneziĝas. Mi sovaĝe ekkriis, depuŝis de la sojlo mian timintan amikon, preskaŭ ruliĝis de la ŝtuparo, renversinte en la vojo la leviĝintan laktistinon kun du plenaj siteloj, kies blanka enhavo torente ekfluis sur la ŝtupoj, persekutante miajn kalkanojn. En la korto mi suriris la voston de hundo, kiu plende ekbojis. En la strato mi renversis ĉion, kion mi renkontis. La virinoj kriis. La infanoj ploris. La ĉevaloj time blekis. La pasantoj falis surgenue petante indulgon pro siaj vidviniĝontaj edzinoj kaj orfiĝontaj infanoj. Sed mi nenion volis aŭdi — mi kuris. Grupo da kozakoj, kiu tiutempe rajdis — eble por edziĝi — subite haltis en teruro, deĉevaliĝis kaj, farinte signon de kruco, ĵuris, ke ili ne plu

tranĉos la ĝorĝojn de la loĝantoj, ne plu sekcos la ventrojn de gravedaj virinoj, ne plu edziĝos je knabinoj. Sed mi ne aŭdis ilin, mi kuris, kuris, kuris. Alĝalopinte la tombejon, mi puŝiĝis je supertomba ŝtono kaj falis. Tie mi kuŝis longe. Antaŭ miaj okuloj ondiĝis nebulo; surda zumado sonis en miaj oreloj.

— Jes, jes, — murmuretis la zumado. — Oni protestos. Unu estos malkontenta je la religia punkto, alia je la politika, tria je la ekonomiaj temoj, kvara je Esperanto mem. Se vi malaprobos la viziton de la angla ŝiparo, oni krios, ke tio ĉi estas sakrilegio kontraŭ la rusa aŭtokratio, dum vi devas resti neŭtrala kaj ne naski disputojn; se vi parolos en la favoro de Dreyfus, la naciistoj vin postulos al duelo; se vi defendos la verbigon de radikoj per la finaĵo *i*, oni vin nomos falsisto. Vi ne taŭgas por esti eldonisto de gazeto!

Mi ne sciis, ĉu mi perdis la konscion aŭ ne. Sed en la malproksimo mi ekvidis arbuston, kiu brulis. Malgraŭ la flamo, ĉirkaŭkaptinta la arbuston, ĝi ne konsumiĝis, kaj la brulo ĉiam kreskis. Trans la flamo kaj la fumo aŭdiĝis voĉoj potencaj kaj sonorantaj, ĝojplenaj kaj fortaj, kiuj plirapidigis la cirkulacion de la sango en miaj vejnoj. Oni disputis, oni diskutis, oni interŝanĝis opiniojn. Mi sentis, ke trans la brulanta arbusto la vivo ludas kaj ĝojas kiel ĉampano, kaj ĝi tiregis min al si. Mi volis al ĝi, volis for de la tombejo, kaj mi kuris...

Subite el la mezo de la brulanta arbusto aŭdiĝis voĉo:

— Abraham, Abraham, ne apudiĝu tien ĉi! Demetu la botojn de ciaj piedoj, ĉar tiu ĉi loko estas sankta. Mi estas la Genio de Esperanto. Mi promesis konduki ciajn samideanojn al nova lando, kie la libera disputo havos nenian baron. Ĉiuj popoloj, ĉiuj nacioj, ĉiuj homoj kunvenos tien kaj samlingve parolos kaj disputos pri siaj deziroj, pri siaj principoj, pri siaj planoj. Eĉ pri la gramatiko kaj pri la lingvo ĉiuj povos diskuti.

— Konduku min, ho ĉarma Genio! — ekkriis mi.

— Ne rapidu! — daŭrigis la voĉo. — Ci kaj ciaj samideanoj, ricevintaj antaŭ dudek jaroj la sanktan lingvon, kiu havas la mision kunigi la civilizitan homaron, kion vi ĝis nun faris? Vi timas disputojn kaj verkas « adajn » kantojn. Vi havas trezoron, sed vi kaŝas gin en la tero. Vi estas malkuraĝaj, maldankemaj kaj malindaj. Via malbona gento ne vidos la teron, kiun mi promesis. Daŭre kvardek jaroj vi eraros en la dezerto de tiu ĉi tombejo, kie viaj kadavroj restos. Nova kaj forta gento leviĝos sur via loko, kaj ilin mi triumfe kondukos tien, de kie vi ĵus aŭdis la fortan kaj vivoplenan bruon.

Kaj la arbusto malaperis.

Mi ĉirkaŭrigardis.

Neniu plu disputis. La monumentoj staris silente kaj ne disputis. Sub ili, profunde en la tero, kuŝis la kaŝitaj kadavroj, kiuj ne disputis. Neniu disputis sur la tombejo. Inter la herbo vidiĝis grilo, kiu zumis sian kanteton; ĝi kantadis la herbon, kiu balancis siajn dormantajn kapetojn, la nuboflokojn, kiuj naĝis en la ĉielo, la verdajn foliojn, kiuj pendis de la arboj. Kaj neniu disputis: nek la herbo, nek la nuboflokoj, nek la folioj. Neniu disputis sur la tombejo.

— Sekve post kvardek jaroj! — pensis mi, irante domen. — Bonege! Atendu kvardek jarojn vi, nedisputanta Esperanto, vi, silenta tombejo, vi, ĉiokantanta grilo. Ĝis tiam mia gazeto ne aperos. Kvardek jaroj? Tio estas pura bagatelo! Mi havas nun la aĝon de 80 jaroj, ne pli, kaj post 40 mi havos nur 120 jarojn. Belega kaj ĝusta aĝo por fariĝi energia eldonisto de esperantista gazeto!

Veninte domen mi diris al mia servistino:

— Kristino, pretigu la liton, mi iras dormi.

Kristino malfermegis la okulojn.

— Kio estas al vi, sinjoro? — ŝi diris. — Estas ankoraŭ frue. La horloĝo ĵus sonis ok, kaj vi ordinare sidas ĝis la dua horo post noktmezo super viaj esperantistaj libroj.

— Pretigu la liton, Kristino! Ne kontraŭdiru kaj ne disputu! Vi ne havas la rajton disputi daŭre kvardek jaroj. Post kvardek jaroj mi kondukos vin al la promesita tero.

Kristino suspekte rigardis min.

— Ĉu vi permesas al mi inviti la doktoron, sinjoro? — ŝi demandis. — Mi jam delonge diris al vi, ke estas malbone sidi tiel longe super libroj, precipe super esperantistaj... Ankoraŭ Johano de Kronstadt diris, ke...

— Ne disputu, kara Kristino, mi petas vin! Havu iom da pacienco daŭre kvardek jaroj, kaj poste vi povos disputi kiom vi volos. Nun vi povas kanti « adajn » kantojn, Pretigu la liton.

Kristino obeis. Ŝi iris en la dormoĉambron kaj pretigis la liton. Mi malvestiĝis, fermis la fenestrojn kaj kuŝiĝis.

Sed Kristino ne povis trankviliĝi. Ŝi duonmalfermis la pordon kaj demandis:

— Vi dormas, sinjoro?

— Ne ankoraŭ, Kristino! Kion vi volas?

— Tamen mi pensas, ke estus bone inviti la doktoron... vi estas malsana, sinjoro...

— Vi eraras, kara Kristino, mi ne malsanas. Ne disputu kaj fermu la pordon. Bonan nokton, ĝis la maten..., mi volas diri — ĝis la 1946-a jaro.

— Ha, Dio, mia granda Dio! Li perdis la saĝon! Ho ve, kia homo li estis! — aŭdiĝis la murmuretanta plendo de Kristino. — Kia esperantisto pereas! La gazetoj lin ĉiam nomis « konata esperantisto », kaj lia portreto estis eĉ lokita en la Albumo de la Famaj Esperantistoj, kiu kostas ne malpli ol du frankojn ĉe la eminenta firmo Möller & Borel en Berlin! Nun li freneziĝis! Granda Dio! Mi ĉiam diris, ke tiu malbeninda punkto de *i* nepre frenezigos lin. Nun oni ĝin havas!... Vi dormas, sinjoro?

— Kristino, lasu min trankvila, vi enuigas min.

— Mia bona, malfeliĉa sinjoro, mi volas nur demandi, kiam mi devas veki vin?

— Post kvardek jaroj, ne pli frue.

— Post la pordo aŭdiĝis ploro. La bedaŭrinda Kristino ne volis atendi kvardek jarojn.

Kio koncernas min, mi jam dormis. Ĉirkaŭ mi ruliĝis triloj de bela kantado:

Mia koro kantadas, kantadas, kantadas...

A. Kofman.

KRONIKO DE LA GRUPOJ.

Antwerpen. *Antverpena grupo esperantista.* — Het propagandafeest, dat op 26n October laatst in de groote feestzaal van het Koninklijk Atheneum plaats greep, heeft een schitterenden bijval gehad.
Het programma behelsde een muzikaal en een letterkundig gedeelte en ten slotte, eene voordracht van den heer professor Cart.
Voor het talrijk publiek was het concertgedeelte een aanschouwelijk bewijs van de welluidenheid en de lenigheid van ons geliefd Esperanto, zooveel te meer daar de vertolkers dit bewijs op de talentvolste wijze wisten te leveren. Allen werden luide toegejuicht: de heer Antoon Picard met den esperantischen hymnus: « l'Espero », — Mevr. M. Claessens met de « Serenade » van Mestdagh en een aria uit « Mignon » — en Mej. L. Vouwé met een aria uit « Carmen » en de gevoelvolle romance « Se vi komprenus ». Groot succes eveneens voor Mej. C. Giffroid, die het luimige « Estas la kato » declameerde en voor de heeren L. Batavier en Th. Despéroux met de tweespraak « Milito kaj Paco ».
De muziekstukken werden op het klavier begeleid door den heer Dr W. Van der Biest, aan wien grootendeels het welgelukken van het feest mag toegeschreven worden.
Het voornaamste nummer van het programma was evenwel de voordracht van den heer Cart.
In een duidelijke en sierlijke taal heeft de heer Cart de noodzakelijkheid eener wederlandsche taal voorgesteld en de verdiensten van het Esperanto, dat met een minimum van moeilijkheid het maximum van gedachten kan uitdrukken. Hij heeft de zoo dikwijls herhaalde opwerping wederlegd van hen, die beweren dat het Esperanto nooit zal gelukken: Montaigne heeft hetzelfde gezegd van het buskruit en Thiers van de spoorwegen.
Ook heeft hij de taal van Zamenhof verdedigd tegen andere,die van oordeel zijn dat het beter ware eene der reeds bestaande talen voor het wereldverkeer aan te nemen, dan een kunstmatig idioom te kiezen. En niet alleen heeft hij doen zien dat Esperanto een doelmatig en vernuftig werk is, maar hij heeft ook aangetoond dat deze taal schoon is; welnu, het is vooral deze schoonheid, die hare zege verzekert.
De redenaar heeft op zijne aanhoorders grooten indruk gemaakt en veel nieuwe aanhoorders doen winnen. Zijn schoon talent is hoogst gewaardeerd geworden en de plaatselijke dagbladpers heeft met veel lof over hem gesproken.
Na het feest kwamen vele esperantisten samen in het hotel Stein, de zetelplaats der meest bezochte « gasttablo » der stad. De heer Cart ontving er den dank van den heer Dr R. Van Melckebeke, voorzitter der A. G. E., en eenen welkomgroet van den heer Frans Swagers, hoofd der « gasttablo ». Na eenige hartelijke woorden van den waardigen gast kwam de lustige gemoedelijkheid aan de beurt en weldra weerklonken de geestdriftige liederen der leden van de « gasttablo », « Trinkkanto », « Krambambuli » en menige andere.
Den volgenden dag — Zondag — bezocht de heer Cart het lokaal der A. G. E. en zag hij een

Antverpeno. — *Antverpena grupo esperantista.* — La propaganda festo, kiu okazis la lastan 26 n de Oktobro en la salonego de la Reĝa Ateneo, brile sukcesis.
La programo enhavis muzikan kaj literaran parton kaj fine, paroladon de Sro profesoro Cart.

Por la multnombra ĉeestantaro la koncerta parto estis evidenta pruvo de la belsoneco kaj fleksebleco de nia kara Esperanto, des pli ĉar la geinterpretintoj prezentis tiun pruvon plej talente. Ĉiuj estis laŭte aplaŭdataj: Sr Antono Picard pro la esperanta himno « l'Espero », — Sino M. Claessens pro la « Serenado » de Mestdagh kaj ario el « Mignon » — kaj Fino L. Vouwé pro ario el « Carmen » kaj la sentimentala romanco « Se vi komprenus ». Granda sukceso ankaŭ por Fino C Giffroid kiu deklamis la humoran « Estas la kato », kaj por Soj L Batavier kaj Th. Despéroux pro la dialogo « Milito kaj Paco. »

La muzikaĵoj estis akompanataj per pianoforto de Sro Dro W. Van der Biest,al kiu grandparte estas ŝuldita la sukceson de la festo.

Sed la ĉefa numero de la programo estis la parolado de Sro Cart.
Per klara kaj eleganta lingvo Sro Cart priparolis la neceson de internacia lingvo kaj la taŭgecon de Esperanto, kiu esprimas per minimumo da malfacileco la maksimumon da ideoj. Li rifutis la tiel ofte ripetitan kontraŭparolon de tiuj, kiuj pretendas ke Esperanto neniam sukcesos: Montaigne parolis simile pri la pulvo kaj Thiers pri la relvojoj

Li ankaŭ defendis la Zamenhofan lingvon kontraŭ aliaj, kiuj opinias ke estus pli bone akcepti por la tutmondaj interrilatoj unu el la jam ekzistantaj lingvoj ol elekti artefaritan idiomon. Kaj li pruvis ke Esperanto estas ne nur taŭga kaj prudenta verko, sed li montris ankaŭ ke tiu lingvo estas bela; nu, estas precipe tiu beleco kiu certigas ĝian triumfon.

La parolinto faris grandan impreson sur siaj aŭdantoj kaj sukcesis varbi multe da novaj adeptoj al Esperanto. Lia bela talento estis treege ŝatata, kaj la ĉitiea ĵurnalaro parolis tre laŭde pri li.

Post la festo multe da esperantistoj kunvenis en la hotelo Stein, sidejo de la plej vizitata gasttablo de la urbo. Sro Cart tie ricevis la dankon de Sro Dro R. Van Melckebeke. prezidanto de la A. G. E., kaj bonvenan saluton de Sro Fr. Swagers, gasttablestro. Post kelkaj koraj vortoj de la inda gasto la kunveno fariĝis tre intima, tre gaja. Kaj baldaŭ resonis entuziasme la kantoj de la gasttabluloj. « Trinkkanto, » « Krambambuli » kaj multaj ceteroj.

La sekvantan tagon — Dimanĉon — Sro Cart vizitis la kunvenejon de la A. G. E. kaj retrovis en

twintigtal esperantisten in de Taverne Royale terug, die hem nadien vergezelden naar het Plantinmuseum en op eene wandeling langs de Scheldekaaien. Zij hebben ten uiterste betreurd dat het bezoek van den heer Cart zoo kortstondig was en hij hen reeds in den namiddag moest verlaten.

Bij dit kort relaas mag niet vergeten worden te vermelden de merkwaardige aanspraak in esperantische verzen, waarmede de heer Max Horowitz den heer Cart heeft begroet.

In « *Utile dulci* ». Met genoegen mag aangestipt worden dat het Esperanto te Antwerpen ingang begint te vinden bij de jongeren. Ook in het hier ter stede zeer gekende gezelschap « Utile dulci », eene vereeniging van oud-leerlingen van 's Rijks middelbare school, ontstond onlangs het verlangen kennis met de taal van Zamenhof te maken. De heer Van der Biest-Andelhof heeft op 4ⁿ November eene voordracht aan de leden van U. D. gegeven; een vijftigtal hunner waren aanwezig, waarvan vele hoegenaamd niet op de hoogte der esperantische beweging waren. De spreker heeft het genoegen gehad al de aanhoorders te kunnen overtuigen en tot onze zaak over te halen; onnoodig te zeggen hoe zeer hem deze uitslag heeft verheugd.

La Verda Stelo. De leden der Verda Stelo mogen tot loffelijk voorbeeld van werkzaamheid en aanhoudendheid dienen. Het zijn echte mannen van initiatief en ze mogen fier zijn over hun werk. In hun lokaal, het wel bezochte café « Zomerhof » ziet men dadelijk dat er esperantisten wonen, de Belga Sonorilo benevens esperantische vlugschriften en omzendbrieven liggen op de leestafel en het oog der bezoekers valt op de groene ster, ons aller kenteeken. Hier zij nogmaals herinnerd, dat de groep van het Stadsbestuur het kosteloos gebruik heeft gekregen van twee zalen in de gemeenteschool nʳ 16, en onlangs een jaarlijksch hulpgeld van 200 frank. De V. S. telt ongeveer 130 leden en heeft een regelmatige « gasttablo ».

Met het doel het getal der bijtreders in het Oostkwartier (Zurenborg) te vergrooten heeft de V. S. op 31ⁿ October een openbare voordracht ingericht in de groote zaal van het café Zomerhof, waar de Esperantische vlag nevens de Antwerpsche kleuren prijkte en menigvuldige groene sterren de zoldering en de wanden versierden.

De spreker was de heer professor Frans Swagers. Deze rubriek zou te lang worden, moest men hier zijn prachtige en rijk gestaafde voordracht ontleden. Op zeer welsprekende wijze pleitte de heer Swagers voor de goede zaak vóór een talrijk en sympathiek publiek, dat hem luidruchtig en welverdiend heeft toegejuicht.

De aanwezigen hebben met veel belangstelling de verzameling esperantische postkaarten bezichtigd, toebehoorende aan de heeren Swagers en Despéroux en 30 verschillende landen voorstellende, alsmede de verzameling van esperantische tijdschriften, eigendom van den kring.

Berchem. — Na langdurige pogingen is het den heer Dʳ W. Broeckaert gelukt het Esperanto te doen ingang vinden bij het Roode Kruis en er eenen leergang in te richten, die 40 deelnemers telt. De heer Dʳ Moorkens, d. d. Burgemeester, woont het

la Taverne Royale dudekon da esperantistoj kiuj poste akompanis lin al la muzeo Plantin kaj ĉe promenado laŭlonge de la bordmarŝejo de la Skeldo. Ili treege bedaŭris la mallongdaŭron de la vizito de Sʳᵒ Cart, kiu ilin jam devis forlasi posttagmeze.

Ne povas esti forgesata citi en tiu ĉi malgranda raporto la rimarkindan paroladon, esperante versfaritan, per kiu Sʳᵒ Max Horowitz salutis Sᵒⁿ Cart.

Ĉe « *Utile dulci* ». — Kun plezuro oni povas konstati ke en Antverpeno, Esperanto komencas trovi eniron ĉe la junularo. Ankaŭ ĉe la ĉi tie tre konata societo «Utile dulci», grupo de eksIernantoj de la Regna duagrada lernejo, naskiĝis la deziro konatiĝi kun la Zamenhofa lingvo. Sʳᵒ Van der Biest-Andelhof paroladis la 4ᵃⁿ de Novembro antaŭ la grupanoj de U. D.; ĉirkaŭ kvindek ĉeestis, inter kiuj la plimulto tute ne estis iniciatita al la esperanta movado. La parolinto sukcesis ĉiujn konvinki kaj ilin altiri al nia afero; senutile estas diri kiom tiu rezultato lin ĝojigis.

La Verda Stelo. — La membroj de la Verda Stelo donas laŭdindan ekzemplon de laboremeco kaj de persisteco. Ili estas vere iniciatuloj kaj povas esti fieraj pri sia laboro. En ilia kunvenejo, la tre vizitata kafejo « Zomerhof » oni tuj ekvidas ke Esperantistoj loĝas; la Belga Sonorilo kune kun esperantaj broŝuroj kaj cirkuleroj kuŝas sur la legtablo, kaj la vizintantoj rimarkas la verdan stelon, la rekonsignon de ni ĉiuj. Estu ĉi tie ankoraŭ rememorigata ke la grupo ricevis de la Urbestraro la senpagan uzadon de du lernĉambroj en la komunuma lernejo nʳᵒ 16, kaj antaŭ nelonge, jaran helpmonon da 200 frankoj. La V.S. kalkulas ĉirkaŭ 130 membrojn kaj havas regulan gasttablon.

Celante pligrandigi la nombron de la adeptoj en la orienta kvartalo de la urbo (Zurenborg), la V. S. organizis la 31ᵃⁿ de Oktobro publikan paroladon en la ĉambrego de la kafejo Zomerhof, kie la Esperantista flago paradis kune kun la Antverpenaj koloroj, kaj multe da verdaj steloj ornamis la plafonon kaj la murojn.

La parolinto estis Sʳᵒ profesoro Frans Swagers. Tiu ĉi rubriko fariĝus tro longa, se ĉi tie lia belega kaj riĉe dokumentita parolado devus esti analizata. Tre elokvente Sʳᵒ Swagers procesis por la bona kaŭzo antaŭ multnombra kaj simpatia aŭdantaro, kiu lin laŭte kaj meritite aplaŭdis.

La ĉeestantoj kun granda intereso ekzamenis la elmetitan kolekton de esperantaj poŝtkartoj, apartenantaj al Sᵒʲ Swagers kaj Despéroux, kaj venintaj el 30 landoj, kaj ankaŭ la kolekton de esperantaj revuoj, propraĵon de la grupo.

Berchem'o. — Post longa klopodado Dʳᵒ W. Broeckaert sukcesis enigi Esperanton en la societon la Ruĝa Kruco, kaj tie starigi kurson, kiu konsistas el 40 partoprenantoj. Sʳᵒ Dʳᵒ Moorkens, f.f. urbestro, ĉeestas la instruadon. Tio estas grava fakto, nova

onderricht bij. Ziedaar een merkwaardig feit, een nieuwe vooruitgang van het Esperanto.

progreso por Esperanto.

Bruxelles. — Le dimanche 27 octobre, après sa conférence à Anvers, Monsieur Th. Cart rendit visite à l'Institut Royal des Aveugles de Woluwe St Lambert. Il assista à quelques exercices dans les classes et fit une intéressante causerie sur la réunion des aveugles au congrès de Cambridge.

Au nom de ses camarades, un jeune aveugle lut au cher visiteur, une lettre touchante dans laquelle il rappelait que Monsieur Cart prit l'initiative de propager l'Esperanto parmi les aveugles et qu'il sera toujours un apôtre fervent de notre cause.

A son tour, Monsieur Cart rappela que l' Institut de Woluwe fut le premier qui accueillit l'Esperanto et compte jusqu'à ce jour le plus grand nombre d'Espérantistes. Il ajouta que non seulement pour l'Esperanto, mais à tous les autres points de vue, les aveugles de Woluwe sont au premier rang dans la voie du progrès; ils le doivent à l'aide puissante du gouvernement belge et au dévouement de leurs professeurs.

Il regretta que le manque de temps ne lui ait pas permis de visiter l'Institut en détail et exprima l'espoir que bientôt, dans deux ans probablement, un congrès d'Esperanto en Belgique lui donnera l'occasion de faire plus intimement connaissance avec ses amis aveugles de Woluwe.

Après avoir chaleureusement serré la main à tous les élèves et aux cris de « Ĝis la revido ! » il les quitta à 5 1/4 heures.

Cette visite fut pour nous une grande joie et un encouragement.

Le groupe des aveugles de Woluwe.

Bruselo. — Dimanĉon, la 27^{an} de Oktobro, post lia parolado en Antverpeno, Sinjoro Th. Cart vizitis la Reĝan Blindulejon de Sankta-Lambert-Woluwe. Li ĉeestis kelkajn ekzercojn en diversaj klasoj, kaj faris tre interesan paroladon pri la Blindulkongreseto en Kembriĝ'.

Juna blindulo, je l' nomo de ĉiuj, legis al la kara vizitanto dankan leteron, en kiu li rememoris, ke Sinjoro Cart estas la iniciatoro de esperanta propagando inter la blinduloj, kaj ke ankoraŭ ĉiam li estos la fervora apostolo de nia agado.

Siavice, Sinjoro Cart rememoris, ke la Woluwa Blindulejo estas la unua, kiu oficiale akceptis Esperanton, kaj ke ĝis nun, ĝi havas la plimulton da esperantistoj. Li aldiris, ke ne nur pri esperanta fako, sed ankaŭ pri ĉiuj vidpunktoj, la Woluwaj blinduloj marŝadas en la unuaj rangoj sur la progresvojo; ke tion ili ŝuldas al la malavareco de la Belga Registaro kaj al la inteligenta sindoneco de siaj profesoroj.

Li bedaŭris, ke tempmanko ne permesas al li viziti la tutan instituton, kaj esprimis la esperon, ke baldaŭ, eble post du jaroj, esperanta Kongreso en Belglando donos al li la okazon konatiĝi pli intime kun liaj blindaj amikoj de Woluwe.

Post varma manpremo kun ĉiuj la lernantoj, kaj post reciprokaj krioj : « Ĝis la revido ! » li foriris je la kvarono de la sesa horo.

Tiu vizito alportis al nia grupo grandan ĝojon kaj kuraĝigon.

Woluwa Blindulgrupo Esperantista.

Bruges. — Avant la reprise des cours d'hiver, la Bruĝa Grupo Esperantista a réuni ses membres en une charmante soirée musicale et littéraire à laquelle ils amenèrent leurs amis, le jeudi 24 octobre. La fête se donna dans la vaste salle des concerts qui était archicomble.

Le programme était très fourni et comprenait des déclamations, chants, morceaux de piano ainsi qu'une conférence dialoguée : « Une cause gagnée », le tout exécuté ou interprêté par des membres du groupe.

Au milieu de la soirée, le président, M.Witteryck, rapporta au sujet du Congrès de Cambridge et intéressa vivement ses auditeurs.

Il distribua ensuite les diplômes de professeur d'Esperanto, obtenus devant la commission de la Ligue Espérantiste Belge, par deux membres du groupe de Bruges.

Enfin, citons comme très remarquable, le chœur « l'Espero », paroles de Zamenhof, musique de M. Witteryck. Ce numéro obtint grand succès et clôtura cette excellente soirée de propagande.

Bruĝo. — Antaŭ la rekomenco de la vintraj kursoj, la Bruĝa Grupo Esperantista kunvenigis siajn membrojn al ĉarma muzika kaj literatura vesperfesto al kiu ili alkondukis ankaŭ siajn amikojn, jaŭdon 24^{a} de Oktobro. La festo okazis en la vasta koncerta ĉambrego kiu estis tute plena je aŭdantoj.

La programo estis tre longa kaj konsistis el deklamaĵoj, kantoj, fortepianaj ludoj kaj plie, duvoĉa teatraĵo. Nur la membroj de la Grupo partoprenis al la prezento de la programo.

Dum tiu vespera festo, la Prezidanto S^{ro}Witteryck paroladis pri la Kembriĝa kongreso kaj multe interesis siajn aŭdantojn.

Poste, li disdonis la atestojn pri profesora kapableco akiritajn ĉe la ekzamena komitato de la Belga Ligo Esperantista de du membroj el la Bruĝa grupo.

Fine ni citu la tre rimarkindan himnon « l'Espero » poezio de D^{ro} Zamenhof, muziko de la Prezidanto, S^{ro} Witteryck. Tiu kanto ricevis grandan sukceson kaj inde finis tiun bonegan propagandan vesperkunvenon.

Namur. — Le comité namurois de la Société belge d'Etudes Coloniales a organisé une conférence sur l'Esperanto et avait choisi comme conférencier le lieutenant M. Cardinal, qui fut délégué du Gouvernement au Congrès de Cambridge. La conférence a eu lieu le mercredi 6 novembre dans la salle de fêtes Dewez, et nous espérons que la parole per-

Namur. — La Namura Komitato de la Belga Societo de Koloniaj Studoj organizis paroladon pri Esperanto kaj elektis kiel parolinton leŭtenanton M. Cardinal, kiu estis delegito de la regnestraro en la Kembriĝa Kongreso. La parolado okazis dum la merkredo 6^{a} de novembro en la festa salono Dewez, kaj ni esperas ke la konvinka parolo de S^{ro} Cardinal

suasive de M. Cardinal recrutera pour notre cause de nouveaux adeptes à Namur, où l'Esperanto compte déjà d'habiles défenseurs.

Huy. — Le Cercle hutois Espérantiste a recommencé ses réunions hebdomadaires pendant lesquelles on ne parle qu'Esperanto. Tour à tour, chacun des membres fait une causerie sur un sujet choisi par lui.

De temps à autre, des articles favorables au mouvement paraissent dans les journaux locaux. Prochainement, quelques membres iront conférencier dans les villages des environs, et plus tard y enseigneront la langue auxiliaire.

Le groupe a actuellement vingt cinq membres.

St. Gilles. — La conférence organisée le 31 octobre à l'occasion de l'ouverture du cours d'Esperanto de M. Verbanck, a donné à M. Cardinal l'occasion de parler du beau succès du troisième Congrès. L'auditoire, par de chaleureux applaudissements, montra au sympathique conférencier tout l'intérêt qu'avait éveillé son exposé clair et enthousiaste.

varbos al nia kaŭzo novan aron de adeptoj el Namur, kie Esperanto jam havas lertajn defendulojn.

Huy. — La Huya grupo Esperantista rekomencis siajn ĉiusemajnajn kunvenojn, dum kiu oni parolas nur Esperante. Ĉiu membro, unu post alia, faras paroladeton pri objekto de li elektita.

De tempo al tempo, aperas en la lokaj gazetoj, favoraj artikoloj pri la agado.

Baldaŭ kelkaj anoj de la grupo parolados ĉe la ĉirkaŭurbaj vilaĝoj, kaj poste instruos tie la helpantan lingvon.

La grupo nun havas dudek kvin membrojn.

St. Gilles. — La parolado organizita la 31an de Oktobro okaze de la malfermo de la Esperanta kurso de Sro Verbanck donis al Sro M. Cardinal okazon raporti pri la bela sukceso de la Tria kongreso. La aŭdantaro, per varmaj aplaŭdoj pruvis al la simpatia parolanto la intereson, kiun vekigis lian fluon kaj entuziasman montron.

LA PRESSE BELGE.

De nombreux journaux quotidiens s'occupent des travaux du comité élu par la *Délégation pour le choix d'une langue auxiliaire internationale.* Outre les importants articles publiés par l'*Indépendance Belge* sous la signature du Commandant Ch. Lemaire, nous trouvons dans plusieurs journaux l'article suivant, reproduit entr'autres par *La Métropole* d'Anvers, le *Journal de Bruges* et l'*Echo d'Ostende*.

La question de la langue internationale.

La question de la langue internationale qui préoccupe, depuis plusieurs années un nombre de plus en plus considérable d'hommes de tous les pays désireux de disposer d'un idiome véritablement universel, facile à acquérir et d'un usage facile et pratique, est tout près de recevoir une solution définitive.

Il existe déjà, comme on sait, plusieurs solutions de ce problème, dont la meilleure et la plus répandue est l'*Esperanto*, mais il leur manque la consécration de l'élite intellectuelle du monde. C'est dans ce but qu'a été créée la « Délégation pour l'adoption d'une langue auxiliaire internationale » qui réunit tout ce que l'univers compte de savants, de professeurs, d'hommes éminents dans tous les domaines et de corps constitués.

Forte de son importance et conformément à son but, elle a présenté récemment à l'Association internationale des Académies, les vœux de ses innombrables adhérents en la priant de faire le choix de la langue internationale idéale. L'Association, comme on le prévoyait, a répondu qu'elle n'était pas compétente pour résoudre le problème.

La délégation a donc confié ce soin à un comité de linguistes éminents, choisis dans son sein, qui l'examineront à fond, entendront les auteurs de langues internationales et prendront finalement une décision solennelle qui imposera au monde civilisé l'outil d'intercommunication le plus parfait. Il est probable que ce sera l'Esperanto, largement amendé et perfectionné qui sera appelé à ce rôle, où le consacreront tous les savants de l'univers.

Ainsi, un pas colossal sera fait en faveur de la fraternité entre les peuples, dont le résultat ne sera pas moins important que les discussions de la Conférence de La Haye. Celle-ci agira sur les dirigeants des destinées internationales. Celle-là pénètrera plus avant et, fournissant à tous les hommes un moyen éprouvé de se comprendre leur permettra de mieux s'apprécier et de mieux s'aimer.

Belga Ligo Esperantista.

La komitato de la Ligo kunvenos en Bruselo dum la mateno de la dimanĉo 24a de novembro.

Ni memorigas la liganojn ke ĉiu el ili povos sinelekti kiel konsulo privata; kompreneble ĉiu Esperantisto povas tiel sinelekti. Tamen por la rekomendo de la Ligo, estas tute necesa ke la Ligaj grupoj prezentu siaj konsulojn al la Ligo kaj akceptu respondecon pri ili. Tiel decidis la komitato de la Ligo en antaŭa kunveno; bedaŭrinde ĝis-nun, nenia grupo observis la deziran decidon de la komitato; tiamaniere ni ne povis ankoraŭ prezenti nomaron de konsuloj al niaj fremdaj amikoj.

La nova broŝuro de propagando eldonita de la Ligo ĵus aperis. La grupoj certe intencos disdoni tiujn broŝurojn okaze de la paroladoj en la diversaj urboj de sia regiono; ili povos ricevi tiujn taŭgajn dokumentojn post sufiĉe frua demando adresita al la sekretariejo de la Ligo.

Laŭ deziro esprimita de multaj samideanoj, la Ligo eldonas ankaŭ folion kun « Resuma Ŝlosilo » kiu taŭgas por aldoni al leteroj adresotaj al ne-esperantistoj. En komenco de disvastigado de la lingvo, tiu rimedo alkondukis al nia ideo grandnombron da skeptikuloj; ni esperas ke same povos fruktodoni nia nuna entrepreno.

HUYA GRUPO ESPERANTISTA.

HUY.

Prezidanto : Sro H. Thiry, rue du Tribunal.
Vicprezidantino : Fino M. Bisqueret, rue Sous le Château.
Sekretario : Sro Al. Grosjean, Wanze (Huy).
Kasisto : Sro Ch. Tilmont, rue Entre deux portes.

PRI DELEGACIO.

Preskaŭ ĉiuj Esperantistaj jurnaloj kaj revuoj silentas pri la grava agado de la Delegacio pri elekto de internacia helpanta lingvo; kelkaj el ili eĉ perdadas tempon kaj diskutadas gramatikajn punktojn, konsiladas, iafoje predikadas aŭ mallaŭdadas, rondsonadas, rondzumadas..... (Kristino, pretigu la liton!)

Nia dana kunfrato, « Helpa Lingvo », donas al ili taŭgan ekzemplon; ni reproduktos ĝian artikolon kaj ni esperas ke multaj aliaj kunfratoj niaj imitos ĝin:

La « okazontaĵo » de oktobro.

« Kiel sciigita en la lasta numero de « Helpa Lingvo » estos farata dum tiu-ĉi monato decido de la plej granda graveco por la demando pri internacia helpa lingvo, ĉar la komitato, elektita de la « Délégation », kunvenas en Parizo por decidi aŭ fari proponon pri la helpa lingvo.

Pri la rezultato de la elekto estas nature plej singardeme ne profeti, sed oni do povas supozi kun granda certeco, ke la preferota lingvo havas nomon, kiu ne estas tute nekonata por la esperantistoj. — Tamen oni devas ankaŭ rigardi la eblecon, ke la elektonta komitato ne deziras doni al ia ekzistanta artefarita lingvo sian absolutan rekomendon, sed proponus elekti ekz.: Esperanton kun iaj. detale klarigitaj, ŝanĝoj; je ĉi-tia ebleco ĉio esperantisto devas kalkuli, pripensi, kaj klarigi al sian rilaton. Estas malsaĝe opinii, ke oni tute povos ignori la decidon de la komitato, se ĝi estos kontraŭa al Esperanto; ĉar nur la nomoj de la membroj estas certigo, ke ĝi estas treege kompetenta por prijuĝi la demandon (kiel konate Prof. O. Jespersen estas membro) — kaj la instruadaj ministraroj de la diversaj landoj certe iagrade decidos la rilaton al la ideo pri enkonduko de helpa lingvo laŭ la decido de la komitato. — Ni do konsilas al ĉiuj esperantistoj, ke ili pripensu la skizitajn eblecojn pri la rezultato — kaj ni donas malsupre al niaj legantoj okazon sin konatiĝi je iuj elparoladoj de D[ro] Zamenhof kaj kolonelo Pollen pri tiu-ĉi temo. »

MALFACILAĴOJ.

La gazeto « Esperanto » ne supersignas la ĉefajn literojn de siaj artikoloj. Pri tio ĝi ricevis multajn leterojn de siaj legantoj kaj tiele klarigas la kaŭzon:

Al multaj personoj. Pri la literegoj supersignitaj. — Multaj personoj demandis nin, kial ni ne presigas la supersignojn sur la grandaj literoj kaj supozis, ke tion ni faras, ĉar ni opinias, ke tiaj literoj ne bezonas supersignojn. Tio estas ne tute ĝusta. Ni ne presigas supersignojn sur la grandaj literoj, nur tial, ke tio estus *tipografie* tre malbela. Efektive, se ni presigus ilin (kio estas ebla), ni devus lasi pli grandan spacon inter la linioj, kiuj posedas grandajn supersignitajn literojn, kaj la efekto estus tute ne bela (kiel oni povas juĝi laŭ niaj unuaj numeroj). Tial, ni opinias, ke estas pli bone, por ne rompi la egalecon de la interliniaj spacoj, se ni ne presigos la supersignojn sur la literegoj. Cetere, la okazoj estas relative malmultaj kaj tiun kutimon oni ankaŭ trovas en niaj lingvoj (ekz. en la Franca), sed ni ripetas, ke tio estas ne *lingva*, sed *tipografia* demando. Uzi la *h* post la grandaj literoj, kiel iu proponis, estus senutile komplikigi la tekston, kio estus precipe grava por la lernantoj.

Les deux esturgeons.

Talleyrand se piquait d'être un maître de maison hors ligne. Tous ceux qui avait besoin de lui flattaient sa vanité d'amphitryon en adressant, pour son office, les plus rares présents.

Or, certain jour, il avait reçu d'un riche financier une couple de magnifiques esturgeons, d'un poids énorme et d'un prix inestimable.

Mais précisément, ce soir-là, Talleyrand ne devait avoir à sa table qu'un petit nombre d'invités. Que faire, alors, d'un tel cadeau ?

Mis au courant de la situation, Carême s'empressa de rassurer le prince, en lui déclarant qu'il avait trouvé le moyen d'utiliser les deux poissons d'une façon digne de son maître.

Le soir donc, tandis que le prince était assis au milieu de ses convives, il y eut une pause après le potage. Puis, soudain, apparut, porté sur un gigantesque plat d'argent, le poisson « numéro 1 », qui fut accueilli par des témoignages enthousiastes d'admiration de la part des invités.

Du sturgoj.

Lia princa Moŝto Ministro *Talleyrand* (Talejran) fieriĝis ke li estis supera mastro. Ĉiuj, kiuj intencis peti helpon de li, flatis lian gasteman vantecon, sendante por lia kuirejo la plej multekostajn donacojn.

Nu, iutage, li estis ricevanta, de riĉa financisto, paron de belegaj sturgoj, multepezaj kaj de alta prezo.

Sed precize, tiun vesperon, *Talleyrand* estis akceptinta je sia tablo nur malgrandan nombron da gastoj. Kion fari en tiu okazo el tia donaco ?

Informita de tiu situacio, lia kuiristo Karemo (*Carême*) rapidis rekuraĝigi la princon, sciigante ke li eltrovis rimedon utiligi ambaŭ la fiŝojn mastrinde.

Do vespere, dum la princo sidis meze siaj kunmanĝantoj, paŭzo okazis post la supservo. Sekve, subite, aperis portita sur granda arĝenta plado, la fiŝo « numero 1[a] » kiun la invititoj akceptis per entuziasma manifesto de miro.

Mais, à peine le maître d'hôtel avait-il présenté ce chef-d'œuvre qu'il trébuchait et tombait de toute sa longueur, sur le parquet, où s'étalait également, en mille morceaux, le merveilleux édifice du roi des cuisiniers, du cuisinier des rois.

La stupeur était générale. Talleyrand lui-même ne se pouvait détendre d'un violent dépit.

Seul, Carême, appelé en toute hâte, ne bronchait pas. Il appela le majordome, donna ses ordres, et d'un air souriant, assura la compagnie que le mal allait être immédiatement réparé.

En effet, quelques instants après, les convives voyaient apparaître, sur la table, un autre poisson, beaucoup plus gros et plus superbement paré encore que le premier. C'était l'esturgeon « numéro 2 » !

Carême avait tenu sa promesse : les deux poissons avaient servi et, grâce à son stratagème, Talleyrand ne s'était pas contenté de régaler ses invités : il les avaient éblouis — à son propre insu, du reste — de sa munificence !

Sed apenaŭ la kelnerestro estis prezentita tiun ĉefverkon, ke li falsepaŝis kaj falis laŭlonge sur la pargeto, kie fale sterniĝis, disrompita, la bela preparaĵo de l' reĝo de la kuiristoj, de la kuiristo de l' reĝoj.

Ĝenerala konsterno !... *Talleyrand* mem ne povis kaŝi ĉagrenon pri tio.

Nur Karemo, alvokita rapidege, ne ŝanceliĝis. Li siavice vokis la kuirejestron, ordonis, kaj ĝentile certigis la gastaron ke tio malagrablaĵo estos baldaŭ forgesita !

Efektive, post kelkaj momentoj, la kunmanĝantoj mire vidis, alportitan sur la tablo, alian fiŝon, multe pli dikan kaj pli ornamitan ol la unua. Ĝi estis la sturgo « numero 2ª ».

Karemo estis plenumanta sian promeson ; ambaŭ la fiŝoj estis prezentitaj kaj, dank' al lia lerteco, *Talleyrand* ne sole regalis siajn gastojn sed ankoraŭ li mirigis ilin — ne antaŭsciante li mem — pri sia reĝa gastamo.

J. J.

PRI LA SANKTA NIKOLA FESTO. — POLA LEGENDO.

Multe da legendoj estas disvastigitaj pri la nobla Episko Sta Nikolao de Mire, la sankta patrono de Rusujo. Ĉiujare, la 6ª de Decembro estas diversmaniere festata en ĉiuj kristanaj landoj. Ĉiam Sta Nikolao estis reprezentata kiel respektinda, kompatema, dolĉa kaj malsevera grizharulo kun longa barbo, faranta donacojn al malriĉuloj. La infanoj konsideras lin kiel simbolon de boneco.

Kiam mi estis malgranda scivola knabeto, nia maljuna kuiristino rakontis al ni la sekvantan anekdoton :

En pola vilaĝo staris izole ligna kabano konsistanta nur el unu ĉambreto kaj stalo, en kiu loĝis malriĉaj vilaĝanoj. Sur la muro, nigrigita de fumo, pendas Kristportreto. La pala vizaĝo de la Krucumulo estas lumigata per lampeto, kies rebrilo disvastigas en la pura ĉambreto festan ŝajnon.

Malfacile ni povas diferencigi la malriĉajn objektojn kiuj tie sin trovas. Ligna kofro multkolore pentrita, kiu ne mankas en kia ajn pola vilaĝa loĝejo, estas la sola ornamaĵo ; ĝi enhavas la malriĉajn vestaĵojn de la familio : flanke staras fajrujo sur kiu iom bruletas kelkaj ligneroj ; maldekstre ni vidas liton en kiu kuŝas malsana kaj maldika maljunulo.

Sur la argila planko kuris tri duonnudaj infanoj ĉirkaŭantaj sian patrinon kiu sidas sur ligna benketo senŝeligante terpomojn. Ŝi rigardas iom ridante la maljunulon. Paca kaj samtempe malgaja figuraĵo !

Sur la landstrato, glacia malvarma vento blovas, kaj grandaj neĝeroj miksitaj kun dikaj pluvgutoj frapas la fenestrovitrojn. Tie regas tomba silento.

Fine la virino diras mallaŭte :

— Kie do Manĉjo restas tiel longe ?

— Vi scias, respondas per malforta febrotrema voĉo la maljunulo, ke la arbaro estas malproksima kaj ke, se Manĉjo sukcesos kolekti kelke da ligneroj, tia ŝarĝo estos multpeza por la malforta knabino, nu ; ŝi devas amasi provizon por du tagoj, ĉar estos morgaŭ la Sta Nikolafesto kaj mi ŝatas treege varmigi mian neston.

— Aveto, demandas per sonora arĝenta voĉeto okjara knabineto, ĉu estas vere ke la riĉuloj ĉiam posedas gajajn, varmajn, helajn ĉambregojn, kaj ke Sta Nikolao donacis al la juna grafineto kaleŝon kun du malgrandaj ĉevalidoj, per kiu ŝi veturis la lastan someron ? Mi ankaŭ starigis mian ŝuon sur la kamenon, sed bedaŭrinde Sta Nikolao preterpasis kaj nenion ĵetis ! Kial li donis pupon al la najbarino Sonio kaj kukon al Miĉo ? Ĉu mi ne estis ĝentila ?! Ĉu estas vere ke Sta Nikolao aperas nur en loĝejoj el kies kamenoj ĉiutage fumo suprenflugas ? Nu, mi ankaŭ havas lignerojn : mi hejtos la fornon, el nia kameno fumo supreniros, kaj mi estas certa ke Sta Nikolao min ne forgesos !

Silente kaj malgaje la patrino rigardas.

Subite en la malfermita pordo la gaja ridanta vizaĝo de Manĉjo aperas. Ŝi estas akompanata de du servistoj de la grafa Moŝto, ŝarĝataj per du grandegaj korboj enhavantaj frandaĵojn kaj vestaĵojn. Laŭ pola kutimo ili salutas :

— Laŭdata, benita estu Jesuo Kristo eterne, eterne, amen ! Multe da salutoj de la gegrafaj Moŝtoj.

Mirigataj, ili sin rigardas unu la alian. La servisto tuj daŭrigas kaj rakontas la sekvantan okazintaĵon :

— Nia mastra grafa Moŝto revenis de ĉaso kun siaj amikoj : li ekrimarkis la perdon de sia multekosta ringo, heredaĵo de sia patrino ; vane ni serĉis ĝin. Sed via knabino estis ĝin trovinta kaj tuj alportis ĝin. Nu, kiel rekompenco pro ŝia mirinda honesteco, li sendas al vi tiujn ĉi objektojn kaj petas ke vi venu kun via familio al lia palaco por festi kune la Sanktan Nikola-feston.

Max Horowitz.

Principaux Manuels en langue française.

en vente aux dépôts de la Maison HACHETTE & Cie.

Grammaire et exercices de la Langue Internationale Esperanto par L. DE BEAUFRONT. fr. 1.50
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.75
L'Esperanto en 10 leçons par TH. CART et M. PAGNIER . . . . . . » 0.75
Corrigé de cet ouvrage . . . . » 0.50
Dictionnaire Esperanto-Français par L. DE BEAUFRONT. . . . . . . » 1.50
Vocabulaire Français-Esperanto par TH. CART, M. MERCKENS et P. BERTHELOT . » 2.50
Thèmes d'application par L. DE BEAUFRONT . . . . » 2.00
Cours complet d'Esperanto, par le COMMt MATTON . . . . » 1.50
Tous ces prix s'entendent : port en plus.

Nederlandsche Handboeken.

Bij den schrijver te Hilversum (Holland): **Volledig Leerboek der opkomende wereldtaal Esperanto**, door DREVES UITTERDIJCK, Trompschool, Hilversum : fl. 1.50 (fr. 3.25)
Bij den drukker van *La Belga Sonorilo*, Nieuwe Wandeling, 4, Brugge : **Het Esperanto in 10 lessen**. . . . . fr. 0.60
Verzendingskosten daarboven.

Publications Espérantistes belges.

Esperantaj Belgaj Presajoj

Ĉe : A. J. WITTERYCK, 4, Nlle Promenade. Bruges.

Het Esperanto in 10 lessen, de A.-J. Witteryck 0.60
Volledige Spraakleer van het Esperanto, de A.-J. Witteryck. 0,25
Paĝoj el la Flandra Literaturo, kolektitaj kaj tradukitaj de Dro Maurice Seynaeve kaj Dro Raym. Van Melckebeke . . 1.50 (60 Sd.)
Blinda Rozo de Hendrik Conscience, esperantigita de Srino Edm. Van Melckebeke-Van Hove. . . . . 1.00 (40 Sd.)
Tra Mez-Afriko, de Kto Ch. Lemaire. . 2.50 (1 Sm.)
Companion of the English Esperantist, by A.-J. Witteryck. 0.50
Kelkaj floroj esperantaj, 4 broŝuretoj de A.-J. Witteryck. . . . aparte 0.20 (8 Sd.)
Résumé de grammaire Esperanto, d'après L. de Beaufront, par le Lt Colonel de Troyer 0.25
Esperanto à l'usage des Français, par H. Palmer 1.25

Ĉe : Sro E. MATHYS.
urba instruisto kaj profesoro belarta, Louvain.

Manuel complet de langue Internationale Esperanto par les méthodes analytique et synthétique 0.30

Ĉe : Madame P. DUBOIS.
Grande Imprimerie du Centre, La Louvière.

Cours méthodique, d'Esperanto publié par « L'Instituteur Belge » 0.65

Ĉe : We DEMARTEAU-THYS & ZOON.
Hasseltschestraat, 21, Tongeren.

Het Wetenschappelijk vraagstuk eener kunstmatige taal, door J. Neerdaels 0.50

Ĉe VAN HILLE-DE BACKER.
Zirkstraat, 35, Antwerpen

La ĉiutaga Vivo, de Sroj Swagers kaj Finet fr. 1.00, (40 Sd.)

Aldonu la koston de la sendo.

Ces prix s'entendent port en plus.	Bij deze prijzen zijn de verzendingskosten niet gerekend.

L'ESPERANTO

solution du problème de la
LANGUE AUXILIAIRE INTERNATIONALE.

Brochure de propagande.

NOUVELLE ÉDITION. 1e JANVIER 1908.

PRIX:		
	Un exemplaire franco . .	0.15 fr.
	10 exemplaires	1.00 »
	20 »	1.50 »
	50 »	3.00 »
	100 »	5.00 »

Clef Sommaire

pour joindre aux lettres adressées aux non-espérantistes.
Un exemplaire . . . . 0.05 fr.
S'adresser par écrit, au Secrétariat de la Ligue Espérantiste belge, 53, rue de Ten Bosch Bruxelles.

Belgaj Ligaj Grupoj.

Antverpena Grupo Esperantista. Prezidanto : Dro Raym. Van Melckebeke, 22, avenue des Arts, Anvers.
Sidejo : Taverne Royale, 39, place Verte, Anvers.

Pioniro, Esperantista Brusela Grupo. Prezidanto : Sro Lucien Blanjean, 83, r. du Collège, Ixelles-Bruxelles
Sekretario : Sro Octave Chalon, 34, rue Van Ostade, Bruxelles.
Sidejo : La Louve, 5, Grand'place, Bruxelles.

Esperantista Societo, en Verviers. Prezidanto : Sro Edouard Mathieu, 45, rue de la Montagne, Verviers.
Sidejo : 20, place Verte, Verviers.

Grupo Esperantista, en Huy. Prezidanto : Sro Thiry, commissaire-voyer, Huy.

Liera Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro Mengal, kapitano komandanto, Lierre.

Bruĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro A-J. Witteryck, 4, Nouvelle Promenade, Bruges.

La Semanto, Grupo en Laeken. Prezidanto : Sro H. Calais, 23, rue du Chemin de Fer, Bruxelles.

Grupo Esperantista, en Duffel. Prezidanto : Dro L. Jacobs, Duffel.

Aliaj Belgaj Grupoj.

Section Espérantiste, du Cercle Polyglotte de Bruxelles.
Prezidantino : Fraŭlino A. Greiner, 15, Avenue Brugmann, Bruxelles.

Lieĝa Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro E. de Troyer, 28, Rue César Franck, Liége.
Sekretario : Sro Ansiaux, 29, rue St Gilles, Liége.

Esperantista Lovena Grupo, en Louvain. Prezidanto : Sro Advokato Edm. Van Dieren, Ste Barbarastraat, 14, Louvain.

Grupo de la garnizono, en Namur. Prezidanto : So Bisman, Kapitano de la 13a linia regimento.
Sidejo : Hôtel de Hollande, Namur.

Berchema Grupo Esperantista. Prezidanto : Sro prof. Ant. Havermans.
Sidejo : Café Limburgia, rue Beernaert, Berchem.

La Verda Stelo. Prezidanto : Sro Fr. Schoofs.
Sidejo : Café Zomerhof, 32, place de l'Aurore, Anvers.

Espero, Lieĝa Esperantista Societo. Prezidanto : Sro F. Spies, 5, rue sur la Fontaine.
Provizora Sekretario : Sro G. Sloutzky, 34, rue Nysten.

Woluwa Blindulgrupo Esperantista. Sidejo : Institut Royal des Sourds-Muets et des Aveugles, 72, Avenue Georges Henri, Bruxelles.

Aliaj Grupoj en St. Gilles, Namur, Malines, Gand, Andenne, Antoing, Renaix, Spa, Gembloux, Nivelles, Seilles, St Trond, k. c.

Règles grammaticales de l'Esperanto.

Alphabet — Prononciation.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (tchèque), D, E = é (été), F, G dur (gant), Ĝ = dj (adjudant), H aspiré, Ĥ = h guttural, son mixte entre le h et le k (très rare), I, J = y (yeux), Ĵ = j (jour), K, L, M, N, O, P, R (un peu roulé), S (sifflant), Ŝ = ch (chat), T, U = ou, comme dans bouche, Ŭ = ou, comme dans oui, V, Z.

Toutes les lettres conservent toujours leur son alphabétique et doivent toujours se prononcer séparément, sauf les 2 diphthongues *aŭ* et *eŭ*.

***

Règle 1. L'Esperanto n'a qu'un article défini *la*, invariable. Il n'a pas d'article indéfini.

Règle 2. Le substantif se termine par *o*. Le pluriel se forme par l'adjonction de *j*. — Le complément direct se marque par la terminaison *n* :

La patro, la patroj.

Complément direct : *La patron, la patrojn.*

Règle 3. L'adjectif se termine par *a* et suit les règles du substantif : *patra, patraj, patran, patrajn.*

Règle 4. Les adjectifs numéraux cardinaux sont invariables : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Ces adjectifs peuvent s'employer substantivement et adverbalement : *trio, sepe.*

Règle 5. Les pronoms personnels sont : *mi* (je, moi), *ci* (tu, toi, peu usité), *li* (il, lui), *ŝi* (elle), *ĝi* (il ou elle pour les animaux et les choses), *si* (soi), *ni* (nous), *vi* (vous), *ili* (ils, elles).

Règle 6. Les terminaisons verbales sont au nombre de 12 : infinitif *i* : *fari* = faire ; présent *as* : *mi faras* = je fais ; passé *is* : *vi faris* = vous faisiez, vous avez fait ; futur *os* : *ili faros* = ils feront ; conditionnel *us* : *ŝi farus* = elle ferait ; impératif *u* : *faru* = fais, faites ; *ni faru* = faisons ; *ili faru* = qu'ils fassent.

Participe actif : présent : *ant* : *faranta* = faisant ; passé *int* : *farinta*=ayant fait ; futur *ont* : *faronta*=devant faire, qui fera.

Participe passif : présent *at* : *farata* = étant fait ; passé *it* : *farita* = ayant été fait ; futur *ot* : *farota* — devant être fait, que l'on fera.

Verbe auxiliaire unique *esti* = être.

Règle 7. L'adverbe est caractérisé par *e*.

Règle 8. Toutes les prépositions régissent le nominatif.

Règle 9. Chaque mot se prononce absolument comme il est écrit.

Règle 10. L'accent tonique se place toujours sur l'avant dernière syllabe.

Règle 11. Les mots composés s'obtiennent par la réunion des éléments qui les forment. Le mot fondamental se met toujours à la fin.

Règle 12. S'il y a dans la phrase un autre mot de sens négatif, l'adverbe « ne » se supprime.

Règle 13. Si le mot marque le lieu où l'on va, on le termine par l'*n* de clarté, à condition qu'il ne soit pas précédé d'une préposition.

Règle 14. Chaque préposition possède un sens immuable qui en fixe l'emploi. Si le choix de la préposition ne s'impose pas clairement on fait usage de la préposition *je*.

Règle 15. Les mots internationaux ne changent pas en Esperanto; ils en prennent seulement l'orthographe: théâtre=*teatro*.

Règle 16. Les terminaisons des substantifs et de l'article peuvent se supprimer et se remplacer par une apostrophe dans certains cas.

Spraakkundige regels van het Esperanto.

Alphabet — Uitspraakleer.

A, B, C = ts (tsar), Ĉ = tch (fr. tchèque), D, E (half lang), F, G, Ĝ = dj (adjudant), H, Ĥ = ch, I, J, Ĵ (fr. jour), K, L, M, N, O, P, R, S, Ŝ = (fr. chat), T, U = oe (boer), Ŭ = w, V, Z.

Al de letters behouden steeds hun alphabetischen klank en moeten altijd uitgesproken worden, behoudens de tweeklanken *aŭ en eŭ.*

***

Regel 1. Het Esperanto heeft slechts een bepalend lidwoord *la*. Er bestaat geen niet bepalend lidwoord.

Regel 2. Het naamwoord gaat uit op *o*. Het meervoud wordt gevormd door bijvoeging van *j*. Het voorwerp wordt aangeduid door de bijvoeging van *n*.

La patro, la patroj.

Voorwerp : *La patron, la patrojn.*

Regel 3. Het hoedanigheidswoord gaat uit op *a* en volgt de regels van het naamwoord : *patra, patraj; patran, patrajn.*

Regel 4. De grondgetallen zijn onveranderlijk : *unu, du, tri, kvar, kvin, ses, sep, ok, naŭ, dek, cent, mil.* Deze grondgetallen kunnen als naamwoord en als bijwoord gebruikt worden : *trio, sepe.*

Regel 5. De persoonlijke voornaamwoorden zijn : *mi* (ik. mij), *ci* (het oude du, dich), *li* (hij, hem), *ŝi* (zij, haar), *ĝi* (het), *si* (zich), *ni* (wij, ons), *vi* (gij, u), *ili* (zij, hem).

Regel 6. De uitgangen der werkwoorden zijn ten getale van 12 : Noemvorm *i* : *fari* = doen ; tegenw. tijd *as* : *mi faras* = ik doe ; verl. tijd *is* : *vi faris* = gij deedt, gij hebt gedaan ; toek. tijd *os* : *ili faros* = zij zullen doen ; voorwaardelijke wijze *us* : *ŝi farus* = zij zou doen ; gebiedende wijze *u* : *faru* = doe, doet ; *ni faru* = laat ons doen ; *ili faru* = dat zij doen.

Bedrijvend deelwoord : tegenw. tijd : *ant* : *faranta*=doende ; verl. tijd *int* : *farinta* = gedaan hebbende ; toek. tijd *ont* : *faronta* = zullende doen.

Lijdend deelwoord : tegenw. tijd *at* : *farata* = gedaan (wordend) ; verl. tijd *it* : *farita* = gedaan (zijnde); toek. tijd *ot* : *farota* = zullende gedaan worden.

Eenig hulpwerkwoord : *esti* = zijn.

Regel 7. Het bijwoord is gekenschetst door *e*.

Regel 8. Al de voorzetsels vorderen een nominatief.

Regel 9. Ieder woord wordt volstrekt uitgesproken zooals het geschreven staat.

Regel 10. De klemtoon valt altijd op de voorlaatste lettergreep.

Regel 11. De samengestelde woorden worden bekomen door de vereeniging van hunne bestanddeelen. Het grondwoord wordt steeds achteraan geplaatst.

Regel 12. Indien in den zin een ander woord met ontkennende beteekenis voorkomt wordt het bijwoord « ne » weggelaten.

Regel 13. Indien het woord de plaats aanduidt waarheen men gaat, voegt men er de *n* van duidelijkheid bij, op voorwaarde dat het niet van een voorzetsel voorafgegaan zij.

Regel 14. Ieder voorzetsel heeft eene onveranderlijke beteekenis die er het gebruik van vaststelt. Indien de keuze van het voorzetsel niet klaar genoeg bepaald is bedient men zich van het voorzetsel *je*.

Regel 15. De internationale woorden veranderen niet in het Esperanto; zij nemen er slechts de schrijfwijze van aan : theater = *teatro*.

Regel 16. De uitgangen van het naamwoord en van het lidwoord kunnen weggelaten en in sommige gevallen door een afkappingsteeken vervangen worden.